

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén

Teljes országjelentés – Magyarország

Írta Várkonyi Zoltán
2017. október

ECORYS

Szociális
Európa

EURÓPAI BIZOTTSÁG

A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Összetartozás Főigazgatósága
E-készségek igazgatósága

E.3 egység — Szakoktatás és szakképzés, tanulószervezéses gyakorlati képzések és felnőttkori tanulás

Kapcsolat: Mantas Sekmokas

E-mail: EMPL-E3-UNIT@ec.europa.eu

*Európai Bizottság
B-1049 Brüsszel*

**Független nemzeti szakértői hálózat a
felnőttoktatás/felnőtt készségek terén**

Teljes országjelentés – Magyarország

A Europe Direct egy olyan szolgáltatás, amely segít választ adni az Európai Unióval kapcsolatos kérdéseire.

Ingyenesen hívható telefonszám (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Az információszolgáltatás ingyenes, ahogy általában a telefonhívás is (de elképzelhető, hogy egyes üzemeltetők, telefonfülkék vagy szállodák díjat számolnak fel érte).

JOGI KÖZLEMÉNY

Ez a dokumentum az Európai Bizottság számára készült, de kizárólag a szerzők nézeteit tükrözi. A Bizottság nem vonható felelősségre a dokumentumban található információk semmilyen esetleges felhasználásáért.

Az Európai Unióról további információkat az interneten talál (<http://www.europa.eu>).

Luxemburg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2018

© Európai Unió, 2018

A tartalom sokszorosítása forrásmegadással engedélyezett.

A nem uniós szerzői jog alatt álló anyagok mindennemű felhasználásához közvetlenül a szerzői jog tulajdonosától kell engedélyt kérni.

TARTALOM

1.0	ORSZÁGOS ÁTTEKINTÉS	6
1.1	A teljes lakosságra vonatkozó trendek	6
1.2	Alacsony képzettségű felnőttekre vonatkozó trendek	9
2.0	A FELNŐTTOKTATÁSI RENDSZER RÖVID ÁTTEKINTÉSE	12
2.1	Fő jellemzők és tömör történeti összefoglaló	12
2.2	Rendelkezés	15
3.0	FELNŐTTOKTATÁSI SZAKPOLITIKÁK	19
3.1	Kontextus.....	19
3.2	Felnőttoktatási szakpolitikai keret.....	21
3.3	Nemzeti mennyiségi szakpolitikai célkitűzések	32
3.4	Minőségbiztosítás	34
3.5	A szakpolitika fejlesztések jövője.....	35
4.0	A FELNŐTTOKTATÁSI RENDSZEREKBE VALÓ BERUHÁZÁS	38
4.1	A felnőttoktatási rendszerekbe való teljes beruházás és hosszú távú változás	38
4.2	Nemzeti közberuházás	38
4.3	EU-támogatás a strukturális alapokon keresztül (elsősorban ESZA)	44
4.4	A beruházás hatékonysága	45
4.5	A munkaadók tanulásba történő beruházásának növelése.....	46
4.6	Az egyenlő hozzáférés javítása mindenki számára	47
4.7	Releváns tanulás biztosítása	48
4.8	Minőségi oktatás biztosítása	48
4.9	A következetes szakpolitika biztosítása	49
5.0	A FELNŐTTOKTATÁSI RENDSZER ERŐSSÉGEI ÉS GYENGÉI	52
5.1	Erősségek	52
5.2	Gyengeségek	52
6.0	TOVÁBBI SZAKPOLITIKAI REFORMOKRA ÉS IRÁNYMUTATÁSOKRA VAN SZÜKSÉG	54
7.0	ÖSSZEGZÉS	57
8.0	IRODALOMJEGYZÉK	59
	MELLÉKLETEK.....	66
	1. melléklet: Az elfogadott jogi aktusok, stratégiák, jogszabályok listája	66
	2. melléklet: Szakpolitikai beavatkozások leltára	71

1.0 ORSZÁGOS ÁTTEKINTÉS

1.1 A teljes lakosságra vonatkozó trendek

1.1.1 Foglalkoztatási arány – teljes népesség

1.1. táblázat: A foglalkoztatási arány alakulása – nemzeti átlag (2010–2016) az EU-s adatokhoz viszonyítva

Földrajzi terület	Év										Célkitűzés	
	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	EU 2020	Országos 2020	
EU-28 átlag	:	67,9	68,6	68,6	68,4	68,4	69,2	70	71	A 20–64 évesek 75%-a foglalkoztatott	75	
Tagállam	60,9	62,2	59,9	60,4	61,6	63	66,7	68,9	71,5			

Forrás: Foglalkoztatási arányok életkor és iskolai végzettség szerint (%) Eurostat kód lfsa_ergaed, utolsó frissítés: 2017. április 25.

Magyarázó megjegyzés: Ez a táblázat összehasonlítja egy adott tagállam 20–64 éves népességének (minden ISCED-szint) a 2000–2016-os időszakon belüli átlagos foglalkoztatási arányát az EU célkitűzéseivel és átlagával, ideértve az EU2020 célkitűzéseit, a 2020-as nemzeti célkitűzéseket és a 2016-os átlagos EU-s foglalkoztatási arányokat.

- Az EU2020 célkitűzéseivel való összehasonlítás

2016-ban Magyarországon 71,5%-os volt a foglalkoztatási arány, szemben az EU2020 75%-os célkitűzésével.

- A 2020-as nemzeti célkitűzéssel való összehasonlítás

A 2016-os foglalkoztatási arány 71,5%, szemben a 75%-os 2020-as nemzeti célkitűzéssel.

- A 2016-os nemzeti adatok és a 2016-os EU-28 átlag összehasonlítása

2016-ban a foglalkoztatási arány kismértékben meghaladta az azonos évi EU-28 átlagot (71,5%, szemben a 71%-kal).

- Hosszú távú alakulás

2010 óta folyamatosan nőtt a 20–64 évesek foglalkoztatási aránya, mégpedig az EU-28 átlagnál gyorsabb ütemben. 2010-ben például 59,9%-os volt a nemzeti foglalkoztatási

arány, szemben az EU-28 68,6%-os átlagával. 2016-ban azt tapasztaljuk, hogy a nemzeti foglalkoztatási arány valójában meghaladta az EU-28 átlagos arányát, így a nemzeti foglalkoztatási arány változásának aránya 2010 óta magasabb volt ebben az időszakban.

A 2016-os foglalkoztatási arány (79,4% férfi, 65% nő) továbbra is ezt a folyamatos javuló tendenciát követi. Ez Magyarország számára jelentős mérföldkövet jelent az elmúlt 7 évben, mivel Magyarország ebben az időszakban csökkentette az uniós átlaggal szembeni lemaradását, sőt enyhén (+0,5%-kal) meg is haladta az uniós átlagot, miközben 2010-ben még az EU27 egyik legalacsonyabb foglalkoztatási arányát tudta felmutatni. Ugyanakkor a nemzeti és EU2020-célkitűzéseket (mindkettő 75%) illetően van még hova fejlődni. Az elmúlt három év növekedési arányával reális esélye van a célkitűzések elérésének. Ugyanakkor már kézzelfogható jelei vannak a növekedési folyamat korlátjainak, ugyanis egyre nagyobb a munkaerőhiány az olyan iparágakban, mint az építőipar, a kereskedelem, az idegenforgalom, a szállítás és egészségügy, és mindenekelőtt az informatikai szektorban. A munkanélküliség és a munkaerőhiány párhuzamos fennállása az oktatási és képzési rendszerek diszfunkcionalitására mutat rá. A kutatások azt mutatják, hogy a regionális egyenlőtlenségek és a magyar munkaerő alacsony mobilitási szintje mellett elsősorban az alacsony képzettségű magyar munkaerő miatt szűkül le az üres állások betöltési lehetősége¹.

1.1.2 Részvételi arány – teljes népesség

1.2. táblázat: Az oktatásban és képzésben való részvétel arányának alakulása – nemzeti átlag (2010–2016) az EU-s adatokhoz viszonyítva

Földrajzi terület	Év									Célkitűzés	
	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	EU 2020	Nemzeti 2020
EU-28 átlag	:	9,6	9,3	9,1	9,2	10,7	10,8	10,7	10,8	A felnőttek 15%-a egész életen át tartó tanulásban (lifelong learning, LLL)	
Tagállam	2,9	3,9	3	3	2,9	3,2	3,3	7,1	6,3		

Forrás: Oktatásban és képzésben való részvétel aránya nem és életkor szerint (%), Eurostat-kód trng_lfse_01, utolsó frissítés 2017. április 25.

Magyarázó megjegyzés: Ez a táblázat a 25–64 éves felnőtteknek az egész életen át tartó tanulásban való részvételi arányát hasonlítja össze EU-s adatokkal a 2000–2016-os időszakban.

¹ Magyar Nemzeti Bank (2017) 37–41. o. 3-3. keretes írás: Kihaszíratlan munkaerő-kapacitások a piaci alapú foglalkoztatás szempontjából az Inflációs Jelentés 2017. márciusi számában
<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/inflacios-jelentes/2017-03-30-inflacios-jelentes-2017-marcius>

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

- Az EU2020 célkitűzéseivel való összehasonlítás

Magyarországon az oktatásban és képzésben való részvétel aránya 6,3%, ami mind az EU-28 átlagától (10,8%), mind a 15%-os EU2020-célkitűzéstől elmarad.

- A 2016-os nemzeti adatok és a 2016-os EU-28 átlag összehasonlítása

Az adatok azt mutatják, hogy az oktatásban és képzésben való részvétel nemzeti aránya 2016-ban 6,3%-os volt, valamivel az EU-28 átlaga alatt. Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel aránya mindig is vitatott kérdés volt Magyarországon. Magyarország sok éven át a legalacsonyabb részvételi arányú országok közé tartozott. Sokak szerint statisztikaiadat-gyűjtési hibák vezettek ezekhez a rendkívül rossz adatokhoz. Felnőttoktatási szakértők azzal érvelnek, hogy 2015-ben megváltozott az adatgyűjtési módszertan, ami azonnal a korábbi adatok megkétszereződéséhez vezetett: a 2014-es 3,3% 2015-re 7,1%-ra ugrott. Ugyanakkor a 2016-os adat 0,8%-ponttal csökkent az előző évihez képest, és 6,3% lett, ami továbbra is bőven az EU-s átlag (10,8%) alatt van.

- Hosszú távú alakulás

Ahogy fent már jeleztük, a részvételi arány időarányos változása nem következetes adatgyűjtési módszerekre vezethető vissza. Ez azt jelenti, hogy az arány valós trendjeit nem könnyű nyomon követni. Például az adatgyűjtés megközelítésének változása 2014-ről 2015-re 3,3%-ról 7,1%-ra való ugrást eredményezett. Itt nem tapasztalható pozitív növekedési pályagörbe, mivel a 2016-os részvételi arány 6,3%-ra csökkent.

Mivel a regisztrált képzési tevékenységek jelentős része az EU strukturális alapjai által támogatott nemzeti programok finanszírozásában részesül, a 2015–2016-os változás az adott időszakban elindított nemzeti programokkal is összefüggésben lehet. Ezért nem lehet messzemenő következtetéseket levonni, a 2016-os adatok a fent említett módszertani okok miatt nem hasonlíthatóak össze a korábbi évek adataival. Azonban ki kell emelni, hogy a tényleges 2016-os adatok jóval a 15%-os nemzeti és EU2020-célkitűzések alatt vannak. Már most előre látható, hogy a nemzeti programok (ideértve a strukturális alapok műveletei alatt indított és indítandó képzési elemeket) rendkívüli intenzitásának köszönhetően a 2017–2020-as időszakban jelentősen nőni fog a részvételi arány, de nem igazán lehet feltételezni, hogy a célmutató értékek közelébe fognak kerülni.

1.2 Alacsony képzettségű felnőttekre vonatkozó trendek

1.2.1 Alacsony képzettségű felnőttek aránya

1.3. táblázat: Alacsony képzettségű (ISCED 0–2) felnőttek aránya – nemzeti adatok (2010–2016) a 2016-os EU-28 átlaggal összehasonlítva

Földrajzi terület	Év									
	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
EU-28 átlag	:	30,6	27,3	26,6	25,8	24,8	24,1	23,5	23	
Tagállam	30,6	23,6	18,8	18,5	18	17,5	16,9	16,8	16,6	

Forrás: Népeség végzettségi szint, nem és életkor szerint (%), Eurostat edat_ifse_03, utolsó frissítés: 2017. április 25.

Magyarázó megjegyzés: ez a táblázat az alacsony képzettségű (ISCED 0–2 szintű) népesség 2016-os arányát mutatja be a 2016-os EU-28 átlaghoz hasonlítva, illetve a 2000–2016-os időszakban.

- Az EU-28 átlaggal való összehasonlítás

Magyarországon az alacsony képzettségű felnőttek aránya 2016-ban 16,6% volt, ami az EU-28 azonos évi átlaga (23%) alatt van. Így már pozitívabb kép rajzolódik ki Magyarországról az európai tagállamok átlagával szemben.

- Hosszú távú alakulás

Magyarországon az alacsony képzettségű felnőttek aránya 2000 és 2016 között folyamatosan csökkent, és ez a trend az EU-28 átlagánál is nyilvánvalóan megmutatkozik. Magyarországon az alacsony képzettségű felnőttek aránya a teljes népességben 2016-ban 16,6% volt, ami jóval az EU-s átlag (23%) alatt van, a nemzeti átlag pedig az elmúlt 17 évben folyamatos csökkenést mutatott. Ugyanakkor a csökkenés üteme az elmúlt 3 évben, a 2014/2015/2016-os időszakban országos szinten jelentősen csökkent (16,9% / 16,8% / 16,6%), és az uniós átlagnál sokkal lassabb lett (24,1% / 23,5% / 23,0%). Ennek a különbségnek számos oka lehet, és mélyebb elemzést igényelne, de a közoktatási rendszer rosszabb teljesítményét is mutathatja, ahogy az a PISA-eredményekben is kirajzolódik.

1.2.2 Alacsony képzettségű felnőttek foglalkoztatási aránya

1.4. táblázat: Alacsony képzettségű (ISCED 0–2) felnőttek foglalkoztatási aránya – nemzeti adat (2010–2016) a 2016-os EU-28 átlaggal összehasonlítva

Földrajzi terület	Év								
	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
EU-28 átlag	:	55,7	53,8	53,4	52,7	52	52,6	53,2	54,3
Magyarország	36	38,1	37	37,3	38,1	39,2	45,3	48,1	51,7

Forrás: Foglalkoztatási arányok életkor és iskolai végzettség szerint (%) Eurostat kód ifsa_ergaed, utolsó frissítés: 2017. április 25.

Magyarozó megjegyzés: Ez a táblázat az alacsony képzettségű (ISCED 0–2 szintű) személyek arányát mutatja be az EU-28 átlaghoz viszonyítva a 2010–2016-os időszakban.

- Az EU-28 átlaggal való összehasonlítás

Az alacsony képzettségű felnőttek foglalkoztatási aránya az EU-28 átlag alatt van. 2016-ban 51,7%-os volt a nemzeti arány, szemben az EU-28 54,3%-os átlagával.

- Hosszú távú alakulás

Miközben az EU-28 aránya 2005 óta viszonylag állandó, a nemzeti szintű trend más, amit az ezen időszak alatti 15,7 százalékpontos változás is mutat. Az elmúlt években jelentősen nőtt az alacsony iskolai végzettségű felnőttek foglalkoztatási aránya: a 2013-as 39,2%-ról 2016-ra 51,7%-ra nőtt, ami 12,5 százalékponttal magasabb az EU-átlag ugyanezen időszak alatti, csupán +2,3%-os növekedésénél. A jelentős növekedési folyamat ellenére Magyarország 2016-os országos adata még mindig jóval, 2,6 százalékponttal az uniós átlag alatt van. Az intenzív növekedési folyamatot a munkaerő iránti kereslet gyors növekedése is fokozta azon iparágakban, ahol az alacsony képzettségű felnőtteknek is ajánlanak munkalehetőséget, pl. az építőiparban vagy a nagy arányban alkatrész-összeszerelést végző gyártásban. A vállalatok jellemzően csökkentették a készségekre és képesítésekre vonatkozó elvárásaikat, ugyanakkor – különösen a nagyvállalatok – növelték a saját belső képzéseiket.

1.2.3 Alacsony képzettségű felnőttek részvételi aránya

1.5. táblázat: Alacsony képzettségű felnőttek részvételi aránya – Uniós átlag a nemzeti átlaghoz viszonyítva

Földrajzi terület	Év									
	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
EU-28 átlag	:	3,7	3,9	4	3,9	4,5	4,5	4,3	4,2	
Tagállam	0,6	0,6	0,7	0,5	0,6	1,1	2	3,4	2,7	

Forrás: Az oktatásban és képzésben való részvétel aránya nem és iskolai végzettség szerint (%), Eurostat kód trng_ifse_03, utolsó frissítés 2017. április 25.

Magyarázó megjegyzés: Ez a táblázat a 25–64 éves alacsony képzettségű (ISCED 0–2 szint) felnőttek egész életen át tartó tanulásban való részvételi arányát hasonlítja össze uniós adatokkal a 2000–2016-os időszakra vonatkozóan.

- Az EU-28 átlaggal való összehasonlítás

2016-ban az alacsony képzettségű felnőttek részvételi aránya 2,7% volt, ami összességében az EU-28 aránya (4,2%) alatt van. A nemzeti arány folyamatosan az EU-28 átlag alatt volt.

- Hosszú távú alakulás

Ami az alacsony képzettségű felnőttek képzésekben való részvételét illeti, a statisztikák kettős mintázatot mutatnak. A 2000–2012-es időszakban nagyon alacsony és egyenletes szintű a képzésekben való részvétel; a 0,5–0,7%-os tartományban mozog, miközben 2012 és 2015 között meredeken növekszik: 0,6%-ról 3,4%-ra, majd 2016-ban 2,7%-ra esik vissza. Ez a minta egyértelműen megmagyarázható a nagyobb összegű uniós források beáramlásával és a 2007–2013-as költségvetési időszakban indított EU strukturálisalap-műveletek (a 2012–15-ös kifizetési időszak utolsó éveiben egyre intenzívebb) képzési programjainak egyre nagyobb számával. Miközben az arány csökkenése azzal magyarázható, hogy a 2014–2020-as időszak strukturálisalap-műveleteinek új programjai 2016-ban még nem váltak intenzívvé, a 2014–2020-as időszakban is komoly programok célozzák meg az alacsony képzettségű felnőtteket, ami valószínűleg látható lesz a 2017-es adatokban.

2.0 A FELNŐTTOKTATÁSI RENDSZER RÖVID ÁTTEKINTÉSE

2.1 Fő jellemzők és tömör történeti összefoglaló

Magyarországon a felnőttoktatási ágazat nem egységes ágazatként épült fel. Nincs átfogó jogi, pénzügyi és szerkezeti kerete. Az ágazat inkább a társadalmi és gazdasági élet különböző szempontjaira irányuló szegmentált tevékenységek halmazának tűnik.

A tanköteles kornál idősebb tanulók felnőttoktatásban vehetnek részt. A tankötelezettség annak a tanévnek a végéig tart, amikor a tanuló eléri a 16 éves kort.

A jogszabályok által felállított terminológia szerint a felnőttek részt vehetnek felnőttoktatásban vagy felnőttképzésben²:

A felnőttoktatás felnőtt tanulóknak (ISCED I–IV. szint) szóló, iskolarendszeren alapuló formális oktatás. Iskolák (általános, közép- vagy szakközépiskolák) kínálják, így az adott iskolára vonatkozó oktatási törvény vonatkozik rájuk (köznevelési törvény, szakképzési törvény). Létezik nappali, esti vagy távoktatás, azzal a céllal, hogy ugyanazt a hivatalos bizonyítványt vagy szakmai képesítést adják, mint a fő iskolaprogramok. Ez az elsődleges formája annak, hogy a felnőttek egy második esélyt kapjanak arra, hogy befejezzék alap- vagy középfokú tanulmányaikat, vagy díjmentesen legfeljebb két szakmai képesítést szerezzenek. A felsőoktatásban tanulók oktatása a felsőoktatási törvény alá tartozik. A finanszírozás alapelvei a felsőoktatási törvényben vannak meghatározva, de az ilyen jellegű oktatás általában önköltséges.

Az Eurostat legújabb adatai a formális oktatásban és képzésben való részvételről az alábbi 2.1. táblázat mutatja be. Az adatok oktatási szintenkénti bontásban vannak feltüntetve, és azt mutatják, hogy a formális felnőttoktatásban részt vevő 25 év felettek nagy része felsőfokú alapképzésben vagy annak megfelelő szintű felsőfokú oktatási programban vesz részt, másodsorban pedig felső középfokú oktatásban.

2. táblázat1 A formális oktatásban és -képzésben részt vevők száma oktatási szint és életkor szerint.

	20– 24 éves	25+ éves	Összesen
Végzettségi szint (pl. alapfokú, szakmai, felsőfokú)			
Általános iskola	23	167	190
Alsó középfokú	1591	990	2581
Felső középfokú	27 470	26 191	53 661
Középfokú utáni, nem felsőfokú oktatás		11 728	
Rövid ciklusú felsőfokú oktatás		2822	

² Az Eurypedia a magyarországi felnőttoktatásról és -képzésről szóló cikke szerint:
https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Hungary:Adult_Education_and_Training

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

Egyetemi alapképzés vagy azzal egyenértékű	70 351
Mesterképzés vagy azzal egyenértékű	30 557
Doktori fokozat vagy azzal egyenértékű	6744

Forrás: Eurostat, Eurostat adatbázis-táblázat „Beiratkozott tanulók és diákok oktatás szint, nem és életkor szerint (educ_uoe_enra02)”, hozzáférés: 2017.08.21

A felnőttképzés az iskolarendszeren kívül tanuló felnőttek oktatási formája. A 2013. szeptember 1-én életbe lépett felnőttképzési törvénynek köszönhetően jelentősen megváltozott a felnőttoktatás ágazati helyzete. Szabályozási és finanszírozási szempontból a felnőttképzés három fő kategóriáját határozhatjuk meg:

A felnőttképzést a felnőttképzési törvény (2013. évi LXXVII. felnőttképzési törvény) szabályozza

A korábbi felnőttképzési törvénnyel szemben az új törvény csak négy képzési területre vonatkozik, amelyeket A), B), C) és D) betűkkel különböztet meg:

- A – a Magyar Képesítési Nyilvántartásban felsorolt szakképzési programok (a finanszírozás eredetétől függetlenül). Ezek a képzések jellemzően a formális felnőttoktatás részének tekintendők, mivel a nyilvántartásban jegyzett, formális szakmai képesítést adnak.
- B – a Magyar Képesítési Nyilvántartásban nem szereplő, állami finanszírozású szakképzési programok;
- C – állami finanszírozású általános vagy egyéb nyelvi tanfolyamok;
- D – állami finanszírozású egyéb képzési tanfolyamok (pl. felzárkóztatási programok vagy informatikai tanfolyamok).

A fenti kategóriákba nem tartozó egyéb képzési programok nem tartoznak a törvény hatálya alá.

Egyéb, államilag szabályozott felnőttképzés

Bármilyen formájú ágazati jogszabály, közjogi hatóságok vagy egyházak által szabályozott képzések nem esnek a felnőttképzési törvény hatálya alá. Ezek többek között lehetnek szabályozott szakmákkal kapcsolatos képzések, olyan kötelező képzések, amelyeket egy bizonyos munkakörben dolgozó alkalmazottaknak el kell végezniük annak érdekében, hogy megfeleljenek a jogszabályi előírásoknak. Például a fuvarozásszabályozással kapcsolatos kötelező képzés előfeltétele a vezetői engedély megszerzése. Ez a kategória magába foglalja a köztisztviselők és más közszférában dolgozó alkalmazottak, pl. tanárok, egészségügyi szakemberek, szociális munkások, egyházi alkalmazottak számára abból a célból kínált szolgálati képzéseket, hogy teljesítsék a folyamatos szakmai fejlődésük fenntartására vonatkozó jogi kötelezettségüket. Az ebbe a kategóriába tartozó képzés vagy önköltséges, vagy állami finanszírozású.

Az ilyen típusú képzések szolgáltatóinak csak bizonyos követelményeknek kell megfelelniük, ideértve a megfelelő ágazati jogszabályokat.

Nem államilag szabályozott, magánfinanszírozású felnőttképzés.

A nem államilag szabályozott és nem államilag finanszírozott képzések jogilag nem minősülnek „felnőttképzési tevékenység”-nek, következésképpen szabadon, szabályozási követelmények figyelembe vétele nélkül végezhetők. Az ilyen képzések kizárólag a piaci mechanizmusokon alapszanak. Igény szerint a munkaadók is szervezhetnek céges képzéseket az alkalmazottaik számára. Az ebbe a kategóriába tartozó, kereskedelmi alapon nyújtott képzéseknek csak a fogyasztói jogoknak és a fogyasztóvédelem általános jogszabályi előírásainak kell megfelelniük.

Ami a jelentés tekintetében a felnőttoktatási szakpolitikákat illeti, azok az országban zajló összes felnőttoktatás csupán meglehetősen korlátozott részét fedik le. A felnőttoktatási szakpolitikák Magyarországon csak a formális oktatási rendszerbe integrált felnőttoktatásra, valamint a felnőttképzési törvény által szabályozott felnőttképzésre vonatkoznak. Ezek a területek biztosítják a formális általános és formális felnőtt szakoktatást és -képzést, valamint a nem formális, állami finanszírozású szakmai, nyelvi vagy egyéb általános képzéseket.

Az egyéb, államilag szabályozott felnőttképzések más ágazati szakpolitikák alá tartoznak, a nem államilag szabályozott felnőttképzést pedig a részt vevő felnőttek vagy azok munkaadói, illetve más támogatók finanszírozzák. A nem államilag szabályozott felnőttképzés esetében a felnőttoktatási szakpolitikáknak nincs beleszólásuk, így a felnőttoktatás nagy részét a szabadpiaci mechanizmusok irányítják.

A fenti kategorizálás tükrözi, hogy a felnőttképzési törvény hogyan értelmezi a felnőttoktatás és -képzés fő funkcióit:

- A felnőttek arra való ösztönzése, hogy befejezzék a kötelező oktatásukat vagy megszerezzék az első szakképzési vagy általános középfokú képesítésüket;
- A gazdasági versenyképességhez való hozzájárulás;
- A társadalmi összetartás elősegítése, valamint a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi integrációja és a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség előmozdítása;
- Állami finanszírozású, kompetenciaalapú és szakképzési programok bevezetése a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű csoportok, különösen az alacsony képzettségű felnőttek és romák számára, a foglalkoztathatóságuk javítása érdekében;
- Az általános és szakmai felnőttképzés népszerűsítése, az ESZA társfinanszírozásában

Érdekes megjegyezni, hogy a felnőttoktatás és -képzés fenti megközelítése nem kifejezetten összpontosít az aktív polgári szerepvállalásra és az önmegvalósításra, hanem szűkebben fókuszál a társadalmi integrációs és versenyképességi szempontokra. Ezt az álláspontot nagyban befolyásolják a gazdasági válságokat követő, a magyar felnőttoktatási és -képzési ágazat gazdag hagyományainak továbbélését csökkentő közpolitikai korlátok.

2.2 Rendelkezés

A 90-es évek elején bekövetkezett átalakulási folyamat óta a magyar felnőttoktatást főleg magánszolgáltatók biztosítják. A magánszolgáltatók nagyon különbözőek és szegmentáltak, és azok, akik képesek voltak fenntartani a működésüket, a piac hullámzó természete miatt nagyon rugalmas szervezeti modellt működtettek. A néhány nagyobb, sokszor az iparra összpontosító szolgáltató mellett nagy számban vannak jelen kisvállalatok, néhányuk valójában képzésszervezőként működik, 2–5 fős állandó személyzetet tart fenn a koordinációs és adminisztratív feladatokra, miközben az oktatókat ad-hoc jelleggel alkalmazza.

A közszolgáltatókat illetően a számos regionális egységet magába foglaló Türr István Képző és Kutató Intézet volt a fő közhatalmi megbízott az ágazatban, míg 2016. augusztus 31-én be nem zárták és bele nem olvasztották a Magyar Szociális és Gyermekevédelmi Főigazgatóságba. A megfelelő weboldal³ szerint a képzési kapacitás egy része megmaradt, és használni fogják, különösen a társadalmi integrációt célzó nemzeti programokban, az Emberi Erőforrások Minisztériuma irányítása alatt.

Amióta a Nemzetgazdasági Minisztérium 2015. július 31-én 44 regionális szakoktatási és szakképzési centrumba szervezte újra a szakoktatási intézményeket, folyamatosan erősödik a felnőttoktatás és -képzés biztosításában való szerepük. Ők a legfontosabb felnőtt szakoktatási és szakképzési közszereplők az EU strukturális alapjai által finanszírozott jelenlegi és hamarosan induló nemzeti programokban.

A közoktatási rendszer más intézménytípusai – ideértve az általános és középiskolai intézményeket – is indítanak tanfolyamokat felnőttek számára; a formális felnőttoktatási programokon (információs és kommunikációs technológiák és nyelvtanfolyamok) kívül a közmunkaprogram alapvető készségeket fejlesztő programjait is gyakran ők szolgáltatják. Úgynevezett hídprogramokban is részt vesznek, hogy a korai iskolaelhagyókat alternatív oktatási programokba vonják be.

Egyéb helyi közintézmények, mint pl. a kultúrházak és könyvtárak hálózata, valamint a nem kormányzati hivatalok, civil és egyházi szervezetek is fontos szerepet töltenek be a képzést biztosító rendszerben – többek között – egyedi, nehezen elérhető csoportok megcélzásában. Ugyanakkor a képzés biztosítására rendelkezésükre álló forrásalapjuk nem állandó, és az utóbbi években egyre csökken.

2.2.1 *Segíti a felnőtteket az alapkészségeik fejlesztésében*

A formális oktatási intézmények (általános és középiskolák) iskolai központú második esély oktatási programokat kínálnak azok számára, akik szeretnének bizonyítványt szerezni az alapszintű vagy középiskolai tanulmányaikról. Ezt leszámítva az alapkészség-elsajátítási lehetőségek nem szisztematikusak, hanem inkább az ideiglenesen elérhető, jellemzően az EU strukturális alapjaihoz kapcsolódó célzott programoktól függenek.

3

A legjelentősebb alapkészség-elsajátítási és második esély oktatási program szolgáltató a Türr István Képző és Kutató Intézet volt, és feltételezhetően a Magyar Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fogja fenntartani annak oktatási portfólióját az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) következő társadalmi integrációt célzó programjaiban. Ami a nem kormányzati szervezetek szektorát illeti, a Magyar Népfőiskolai Társaság és a Szövetség az Életen Át Tartó Tanulásért végeznek figyelemre méltó nyomon követést az ilyen projektek teljesítését illetően, de kisebb nem kormányzati szervezeteknek is van hasonló tapasztalatuk.

A 2016–18-as időszakban az „Alacsony iskolai végzettségű és közmunkaprogramokban részt vevő személyek képzése” Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) a főleg közmunkaprogramban részt vevő személyeknek szóló alapkészség-fejlesztési tanfolyamok fő alapforrása. Az elmúlt években havonta átlagosan kb. 200 000 ember vett részt közmunkaprogramban, sokan közülük korábban tartósan munkanélküliek voltak, akik számára óriási kihívást jelent újra aktívvá válni a munkaerőpiacon.

A települések szegregációjának felszámolását célzó összetett programok, különös tekintettel a roma népességre, a 2017–2020-as időszakban az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) első számú prioritásként alapkészség-elsajátítást is magukba foglalnak.

A digitális befogadás hangsúlyozása és az azt célzó számos kezdeményezés több különböző magán- és közszolgáltatót (kulturális intézmények és könyvtárak) és nem kormányzati szervezetet mobilizált arra, hogy alapvető digitális alapkészségek programokat indítson digitális alapkészségekkel nem vagy nagyon alacsony szinten rendelkező személyek számára (külön tekintettel a GINOP 6.1.2 programra), központi fejlesztésű tananyagok alapján.

2.2.2 Elősegíti, hogy a felnőttek elismert képesítést szerezzenek

Az általános iskolai, alsó és felső középfokú képesítések nappali programok vagy esti iskolák keretében érhetők el a felnőttek számára, a fennálló iskolarendszeren, vagyis oktatási intézményeken keresztül, azok számára pedig, akik más utat szeretnének választani a középfokú képesítésük megszerzéséhez, alternatív, nem kormányzati szervezetek által működtetett iskolaprogramok érhetők el, főleg nagyobb városokban.

Az első és második szakmai képesítés megszerzéséhez egy kormánykezdeményezés biztosít ösztöndíjat, amely minden felnőtt számára ingyenesen elérhetővé teszi az iskolai szakoktatási programokat (2015. szeptemberi bevezetése óta ez a lehetőség 44 000-rel növelte a felnőttoktatásban részt vevők számát).

A feltételek és követelmények ugyanazok, mint a nappali tagozatos oktatási programban részt vevő fiatal diákok esetében, de a felnőtt tanulók 1–2 éven belül képesítést kaphatnak.

A szakoktatási és szakképzési központok és más magánszolgáltatók – esetenként nem kormányzati szervezetek vagy akár egyházi szervezetek – az Országos Képzési Jegyzék

képesítéseit nyújtó képzéseket biztosíthatnak. 2016-ban összesen 433 szolgáltató 10 404 tanfolyamot valósított meg, és 130 169 felnőtt ISCED 2, 3 vagy 4 szintű képesítésszerzéséhez járult hozzá.⁴ Ezeknek a programoknak az időtartama nagyon változó, 1–2 hónaptól 1,5–2 évig is tarthatnak. Főleg a Nemzeti Foglalkoztatási Alap, valamint az EU strukturális alapjai finanszírozzák a tanfolyamokat, de ISCED 3 vagy 4 szinten a résztvevők gyakran hozzájárulást fizetnek, vagy akár teljes egészében ők fizetik a saját oktatásukat.

2.2.3 Elősegíti a felnőttek nem szakmai célú, más jellegű tudásának és készségeinek kialakítását

Az ilyen jellegű rendelkezések kiemelt szerepet játszanak a 2014–2020-as időszak Egész Életen Át Tartó Tanulás Szakpolitikájának Keretstratégiájában. Nagy múltú szolgáltatók vannak ebben az ágazatban, köztük kulturális intézetek, nem kormányzati szervezetek, pl. népiskolák és „TIT”-k (Tudományos Ismeretterjesztő Társulat) stb. A gazdasági válság idején drámaian csökkentek az ilyen oktatási programok számára elérhető nyilvános források, ám a közösségi alapú programokat a 2020-ig tartó időszakban az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP 3.7 intézkedés: az egész életen át tartó tanulást támogató, nem formális és informális oktatási program) támogatja.

2.2.4 Elősegíti a munkanélküli személyek vagy a munkanélküliség által veszélyeztetett személyek munkaerőpiacra lépését (aktív munkaerő-piaci intézkedéscsomagok)

A 2015. december és 2021. december közötti időszakban ezeket a szolgáltatásokat a Nemzeti Foglalkoztatási Alap (NEF) és 5. prioritásba foglalt beavatkozásai támogatják a Gazdaságfejlesztési és innovációs operatív program keretében. Az állami foglalkoztatási szolgálat által alkalmazott aktív munkaerő-piaci intézkedéscsomagok számos egyéb eszközzel ötvözött képzéseket kínálnak. Az egyik fő intervenció a 25 év alatti fiatalokat célozza meg. 2016-ban 16 000 munkanélküli fiatal vett részt képzési programokban, hogy közvetlenül foglalkoztatáshoz vezető képesítést szerezzen. Más intézkedések is a fiatalokat célozzák meg, népszerűsítik a vállalkozói tevékenységeket, a vállalati tanulószerveződéses gyakorlati képzéseket, valamint a kombinált képzést és foglalkoztatást biztosító tranzitlétesítményeket. A képzési szolgáltatások egy részét éves ciklikus alapon jelentik be, de az elérhető képzési kínálat a nemzeti források tényleges költségvetési előirányzataitól függ, míg más intézkedések időszakosan elérhetők, és a strukturális alapok műveleteihez, illetve a programciklusokhoz kapcsolódnak. A 2015–2020-as időszakban ez utóbbi teszi ki az elérhető munkaerő-piaci intézkedéscsomag-képzések nagy részét. Főleg a szakoktatási és szakképzési centrumok, a magánszolgáltatók, valamint a nem kormányzati szervezetek aktívak ebben a szolgáltatásban.

⁴ OSAP Statisztikai Felület a magyarországi felnőttoktatásról: <https://statisztika.mer.gov.hu> [legutóbbi hozzáférés: 2017.10.02]

2.2.5 *Megnyitja a felsőoktatást a felnőttek számára*

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának statisztikája szerint Magyarországon a felsőoktatásba belépő felnőtt/érett személyek száma 85 019 volt, közülük 61 079 (71%) kapott állami finanszírozású, és 23 940 (29%) önköltséges helyet⁵. Közülük 8779-et (10%) vettek fel rövid ciklusú harmadik szektor képzési programra, 58 497-et (70%) nappali tagozatos alapképzésre vagy mesterképzésre, a többieket részidős programokra.

2.2.6 *Lehetővé teszi a felnőtt munkavállalók számára a munkával kapcsolatos készségeik fejlesztését*

A munkavállalói képzési programok már a korábbi uniós strukturális alapok programban bevezetésre kerültek, az óriási gazdasági versenyképességi nyomásnak köszönhetően jelentős támogatást osztottak ki a GINOP 6. prioritásának keretében. A GINOP 6.1.2 és 6.1.3 mind a munkavállalók, mind az álláskeresők esetében támogatja az információs és kommunikációs technológiai (ICT) és nyelvi készségeket, a 6.1.4 a foglalkoztathatósági kulcskompetenciák és a munkahelyi alapkészségek elsajátítását, a 6.1.5, 6.1.6 és 6.1.7 pedig a kkv-k és nagyvállalatok alkalmazottainak a készségfejlesztését segíti elő. A kormány áprilisban a magyarországi Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetségével (IVSZ) együtt bejelentett egy digitálismunkaerő-programot, amely stratégiai intézkedéseket vezet be a munkavállalók digitális kompetenciáinak fejlesztésére, különösen a 4.0 digitális átalakulás és ipar kihívásainak vonatkozásában. A fenti programok többségét 2017 második felétől kezdve fogják megvalósítani, de a képzések többsége 2018–2020 között fog lezajlani.

⁵ Az elmúlt évek statisztikája (2001/Á-2017/Á). https://www.felvi.hu/felveteli/ponthatarok_rangsorok/elmult_evek [legutóbbi hozzáférés: 2017.10.02]

3.0 FELNŐTTOKTATÁSI SZAKPOLITIKÁK

3.1 Kontextus

3.1.1 A felelősségi körök elosztása a felnőttoktatás tekintetében

Ami az **irányítást** illeti, a felnőttoktatást nagymértékben országos szinten irányítják. A felnőttoktatás felelősségi körei két minisztérium között oszlanak meg:

- Az oktatásért felelős minisztérium (Emberi Erőforrások Minisztériuma) felel az olyan szakpolitikai területek koordinálásáért, mint az egész életen át tartó tanulás, a társadalmi integráció, valamint a korai iskolaelhagyás elleni stratégia. Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) fejlesztését és végrehajtását is ők felügyelik. Ami a felnőttoktatás biztosítását illeti, a minisztérium felel a formális iskolai felnőttoktatásért, az alapszintű és általános felső-középfokú iskolákért, valamint a felnőttoktatási intézményekért.

A foglalkoztatásért felelős minisztérium (Nemzetgazdasági Minisztérium) felel a foglalkoztatási szakpolitikákért, ideértve a szak- és felnőttképzést. A feladatkörébe tartozik többek között a foglalkoztatási stratégia kidolgozása és végrehajtása (a szakoktatást és szakképzést is ideértve); a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) finanszírozási politikai eszközként való kidolgozása és végrehajtása; az iskolai szak- és felnőttoktatás biztosítása; és a nem iskolai felnőttképzés (ideértve a szakmai és nem szakmai tanfolyamokat), a felnőttképzési törvény szerint. Ugyanakkor az egyéni szakmai képesítéseket (azaz a tananyagot és a vizsgakövetelményeket) az adott szakmában illetékes minisztériumok szabályozzák. A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács a miniszter konzultatív testülete.

Szubnacionális szinten évente országos fejlesztési és képzési bizottságok döntenek arról, hogy mely iskolai szakmai vagy felnőttképzési (bizonyos szakmára felkészítő) tanfolyamok részesüljenek állami támogatásban. A kormányhivatalok dekoncentrált egységeibe integrált állami foglalkoztatási szolgálatok irányítják a munkanélküliek képzését.

Az **önkormányzatok** szerepe a felnőttképzésben viszonylag korlátozott, főleg a közmunkaprogramok kötelező képzési elemeihez fűződik, amelyekben az önkormányzatok választják ki a képzés résztvevőit.

A törvény fontos szerepet ad a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarának – a kamara hatóságként is fellép az ágazatban. A kamara vezeti a felnőttképzési programok szakmai program-követelményeinek elektronikus nyilvántartását, a kamara és a Nemzetgazdasági Minisztérium képviselőiből álló bizottság döntése alapján.

A felnőttképzési törvény végrehajtásával kapcsolatos, korábban a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal (NSZFH) által végzett autoritatív funkciókat 2017. január 1-je óta a Pest megyei kormányhivatal végzi.⁶

3.1.2 A felnőttoktatás biztosítására vonatkozó főbb nemzeti társadalmi-gazdasági stratégiák

A felnőttoktatás biztosításának kontextusát alakító fő nemzeti stratégiák:

- A 2014–2020 közötti időszak foglalkoztatáspolitikai célú fejlesztéseinek megalapozása – Stratégia;⁷
- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2011–2020;⁸
- A végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia 2014–2020;
- Az Egész Életen Át Tartó Tanulás Szakpolitikájának Keretstratégiája a 2014–2020 időszakra.

Az egész életen át tartó tanulás stratégia prioritásai és tevékenységei, a foglalkoztatásra, társadalmi integrációra és korai iskolaelhagyásra vonatkozó stratégiák, valamint az EU strukturális alapok műveletei számára a 2014–2020 időszakra kidolgozott megfelelő működési programok következetesek, és nagy többségben állami forrásokból finanszírozott felnőttképzésekre irányulnak a 2014–2020-as időszakban. A képzésre előirányzott nemzeti források nagyon nagy mértékben az EU-val közös finanszírozású műveleti programok költségvetésébe vannak beépítve, ami feleslegessé teszi az EU strukturális alapok műveletein kívüli képzési szakpolitikák kielemezését.

Bár nincs világosan kimondva, a hivatkozott stratégiák célkitűzései, az azonosított intézkedések és programok, valamint az indikatív forráskiosztás egyértelműen kirajzolják a felnőttoktatás fő prioritásait a következő időszakra:

- A munkaerő versenyképességének előmozdítása;
- Az alacsony képzettségű és a közmunkaprogramokban részt vevő felnőttek foglalkoztathatóságának javítása;
- Alapkészségek és formális általános és középfokú vagy szakmai képesítés biztosítása többszörösen hátrányos helyzetű személyek számára;

A kormány teljes elkötelezettsége a digitális folyamatok kiaknázásának elősegítésére azzal a céllal, hogy lendületet adjon a gazdasági növekedésnek és elősegítse a társadalmi jólétet; a folyamat a 2012/2015 (XII. 29.) kormányrendelet Digitális Jólét Programjával kezdődött 2015 végén. Ez vezetett – többek között – a 2016 októberében hatályba lépett Digitális Oktatási Stratégiához. A stratégia transzverzális jellegű és számos más, már

⁶ 393/2013. Kormányrendelet (XI. 12.) a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárásra és követelményrendszerre, a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásának vezetésére, valamint a felnőttképzést folytató intézmények ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról.

⁷ http://2010-2014.kormany.hu/download/8/4c/01000/Foql_Strat_14-20.pdf

⁸ Az egész életen át tartó tanulásra, társadalmi integrációra és az iskolai lemorzsolódások kezelésére irányuló nemzeti stratégiák itt érhetők el: <http://ofi.hu/en/news/hungarian-national-eu2020-strategies-are-now-available>

megvalósított stratégiát egészít ki, köztük a fent említetteket is. A stratégia külön pillért szentel a felnőttoktatásnak, a megfogalmazott célkitűzések és hozzájuk tartozó intézkedések kihívást jelentenek a felnőttoktatási és -képzési ágazatnak a digitális kompetenciák hatékony kialakításában a társadalom és a gazdaság számára, valamint a digitalizáció kiaknázásában a felnőttoktatás népszerűsítése és hatékonyságnövelése terén.

Az aktuális politikai kontextust bizonyos iparágakban erősen meghatározza az általános munkaerőhiány és a képzett munkaerő hiánya, ami gátat szab a gazdasági növekedésnek. A kormány arról is döntött, hogy csökkenti a juttatásokból élő, aktív korú személyek számát, és eléri azt a szintet, ahol a munkaerőpiaci átmenetben lévőkön kívül ténylegesen nincs munkanélküliség.

Mindezek a tényezők egyre nagyobb nyomást jelentenek a felnőttoktatási és -képzési rendszerre. Egyrészt megfelelő készségeket kellene biztosítani mind az álláskeresők, mind a munkavállalók számára, hogy kielégítse a munkaerőpiaci igényeket, ugyanakkor növelje a munkavállalók alkalmazkodóképességét és termelékenységét. Másrészt hatékony eszközöket kell biztosítani a közmunkaprogramban részt vevők kompetenciafejlesztésére, hogy versenyezni tudjanak a munkaerőpiacon, és csökkentsék a munkaerőhiányt (hogy bővítsék a gazdaság számára elérhető munkaerőt), és ugyanakkor aktiválják a hosszú távon inaktív személyeket, hogy részt vehessenek a közmunkaprogramban.

3.2 Felnőttoktatási szakpolitikai keret

3.2.1 A 2010 óta bekövetkezett fő fejlesztések/változások összefoglalója

2013 óta a politikai fejlesztések fő célja annak biztosítása volt, hogy a szakpolitikák jogszabályi és strukturális végrehajtása megfeleljen az alapelveknek és a fejlesztési céloknak, amint az a 3.1.2 részben bemutatott stratégiákban is meg van fogalmazva, és hogy a strukturális alapok forrásainak kihasználásával biztosítsák a stratégiák zökkenőmentes, elszámolható és hatékony végrehajtását.

A magyarországi felnőttoktatás jogi keretét egyrészt a 2011-es CLXXXVII. szakoktatásról és szakképzésről szóló törvény biztosítja⁹, melynek célja a szakoktatás és szakképzés minőségi fejlesztése, másrészt a Felnőttképzési törvény (2013. évi LXXVII. törvény), melynek célja¹⁰:

- A munkaadói igények szem előtt tartása, a felnőttoktatási rendszer munkaerőpiaci orientációjának erősítése;
- A minőség növelése: az iskolarendszeren kívüli felnőttképzésen szerzett tudásszintnek az iskolarendszerben szerzett tudásszintre való emelése;

⁹ Jogi szöveg: MAGYAR KÖZLÖNY 96. szám 2013. június 13.

<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK13096.pdf> [hozzáférés: 2016.08.31]

¹⁰Az Eurypedia szerint

https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Hungary:Developments_and_Current_Policy_Priorities

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

- Átláthatóbb szabályozás biztosítása;
- Az ágazat hatékonyabb felügyelete a közberuházások előnyeinek biztosítása érdekében (a nemzeti és uniós források biztosításával).

A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény preambuluma általános célkitűzést fogalmaz meg a szakpolitika számára: „Annak érdekében, hogy a társadalom tagjai meg tudjanak felelni a gazdasági, kulturális és technológiai fejlődés kihívásainak, eredményesen kapcsolódhassanak be a munka világába, sikeresek lehessenek életük során, és a felnőttkori tanulás és képzés segítségével az életvitel minősége javulhasson, szükség van a szakmai, a nyelvi és a támogatott képzések szervezetségének növelésére, tartalmuk minőségének és megvalósításuk ellenőrzésének erősítésére.”

A felnőttoktatás és -képzés **fő feladatai** a következők¹¹:

- A felnőttek arra való ösztönzése, hogy megszerezzék a hiányzó (első) képesítésüket;
- Állami finanszírozású, kompetenciaalapú és szakképzési programok bevezetése a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű csoportok számára, különösen az alacsony képzettségű felnőttek és romák számára, a foglalkoztathatóságuk javítása érdekében;
- Az általános és szakmai felnőttképzés népszerűsítése, az ESZA társfinanszírozásában

Az utóbbi években két módosítás történt a 2013-as felnőttoktatás és -képzésről szóló CLXXXVII. törvényen, melynek során kijavították a nemrégiben bevezetett új törvény hibáit, a következők terén:

- A 2015-ös módosítás szerint a felnőttoktatási és -képzési intézmények kizárólag **saját szervezésű képzési tevékenységeket végezhetnek**, tehát nem bízhatnak meg más szervezeteket alvállalkozóként a tanfolyamaik megvalósításával. Továbbra is szerződhetnek külsős oktatókkal, bérelhetnek képzési létesítményeket és szerződhetnek a képzés gyakorlati részének megvalósítására¹².
- Ugyanezen módosítás szerint a felnőttoktatási és -képzési intézmények csak akkor szervezhetnek **modulzáró vizsgákat**, ha a résztvevők részt vettek az intézmény megfelelő szakmai képesítést biztosító szakképzésén. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a képzési program azon résztvevői, akik az intézmény által szervezett tanfolyam bizonyos moduljait nem végezték el, csak a jog szerint meghatározott intézményben vehetnek részt a modulzáró vizsgán. Ennek a módosításnak a célja egyrészt az, hogy kedvező lehetőség legyen a korábbi tanulmányok elismerése. Másrészt, az objektív külső vizsgaközpontban letett vizsgák igazolhatják a képzési intézmények eredményeit a résztvevők számára.

¹¹ [https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Hungary:Adult Education and Training](https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Hungary:Adult_Education_and_Training) [hozzáférés: 2016.08.31]

¹² Jogi szöveg: MAGYAR KÖZLÖNY 77. szám 2015. június 4.
<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/mk15077.pdf> [hozzáférés: 2016.08.31]

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt képzések terén
Teljes országjelentés – Magyarország

- A képzések bejelentését és meghirdetését illetően a szabályozás szerint a képzésszolgáltatóknak:
 - Világosan jelezniük kell, hogy a képzés engedéllyel rendelkezik;
 - Meg kell adniuk a tanfolyam nyilvántartásba-vételi számát;
 - Nem használhatnak olyan képesítési nevet, amely az „Országos Képzési Jegyzék”-ben képzési tanfolyam neveként szerepel, de amelyre a szolgáltatónak nincs jogosultsága.
 - A törvény második (2016) módosítása szerint a felnőttoktatási szakértői bizottság két évente külső felülvizsgálatokat folytat a felnőttoktatási és -képzési intézményekben.¹³

A következő rendeletek is fontosak a felnőttoktatás és -képzés szabályozása szempontjából:

- 58/2013 (XII.13) NGM rendelet a felnőttképzési minőségbiztosítási keretrendszeréről, valamint a Felnőttképzési Szakértői Bizottság tagjairól, feladatairól és működésének részletes szabályairól;
- 393/2013. Kormányrendelet (XI. 12.) a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárásra és követelményrendszerre, a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásának vezetésére, valamint a felnőttképzést folytató intézmények ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról;
- 14/2014. (III. 31.) NGM-rendelet a felnőttképzési szakértői és a felnőttképzési programszakértői tevékenység folytatásának részletes szabályairól.

A jogszabályi változások két fő érdekelt felet érintettek a felnőttoktatás területén: A Nemzeti Munkaügyi Hivatal és a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet. A két szervezet új nevet kapott, amikor egy harmadik szervezettel, az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőséggel egyesült. Az új szervezet 2014 decemberében alapult, és a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal néven működik. Az intézményi változást négy kormányrendelet határozta meg¹⁴:

- A 318/2014. kormányrendelet (XII. 13.) egyes kormányrendeleteknek a Nemzeti Munkaügyi Hivatal megszüntetésével és a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal létrehozásával kapcsolatos módosításáról;
- A 319/2014. kormányrendelet (XII. 13.) alapján 2014 decemberében egy új Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal, NSZFH)¹⁵ alakult;
- Ugyanakkor a 320/2014. (XII. 13.) kormányrendelet értelmében a Nemzeti Munkaügyi Hivatal 2014. december 31-ig megszűnt;
- A Türr István Képző és Kutató Intézet és annak regionális irodái voltak a felnőttképzés legfontosabb közszereplői. Aktív szerepet játszottak a hátrányos

¹³ Jogi szöveg: MAGYAR KÖZLÖNY 88. szám 2016. június 17.

<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/index.php?menuindex=200&pageindex=kozltart&ev=2016&szam=88>
[hozzáférés: 2016.08.31]

¹⁴ Jogi szöveg: https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/99531/118851/F339371388/MK_14_175.pdf
[hozzáférés: 2016.08.31.]

¹⁵ A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatallal és a felnőttoktatással kapcsolatos további információk:
https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=574&Itemid=103

helyzetű és roma felnőttek képzésében, amely képzések jellemzően az EU társfinanszírozásával valósultak meg. A legújabb, 1312/2016. kormányrendelet (VI. 13.)¹⁶ 2016. szeptember 1-jével bezárta az intézményt, és annak néhány funkcióját a minisztérium veszi át.

A legtöbb állami fenntartású (alapfokú és felső középfokú) iskola a Klebelsberg Központ irányítása alatt állt, és 2015 júniusáig a KLIK szolgáltatta a felnőttoktatást. Most már azonban 2015 júliusa óta a Nemzetgazdasági Minisztérium fenntartása alatt állnak a szakképzést biztosító iskolák. A minisztérium csoportosította a szakiskolákat, így minden megyében 2-3 szakképzési központ jött létre, hogy kiszolgálják az adott régió munkaerőpiaci igényeit. Úgy tűnik, a következő években a nemrégiben létrehozott szakmai központoknak nagyobb és jelentősebb szerepe lesz az állami finanszírozású felnőttoktatási programok biztosításában.

A felnőttoktatási európai menetrend prioritásait illetően az elmúlt 4 év változásai és fejleményei biztosan javítottak a helyzeten. Ugyanakkor bizonyos esetekben egyértelmű, hogy a változások nem jelentenek kellő mértékű átalakulást.

Irányítás

Az irányítás szempontjából a szakpolitika koordinálásának és a más szakpolitikai területekkel való koherencia biztosításának fő mozgatórugója az EU strukturális alapok, különösen az Európai Szociális Alap felhasználása. Az ESZA tervezési és végrehajtási struktúrái számos szakpolitikai területtel való politikai koordinációnak biztosítanak keretrendszert és eljárási szabályzatokat. Mivel a felnőttoktatás területi pénzügyi előirányzatainak nagy részét az ESZA és nemzeti társfinanszírozás biztosítja, kimondható, hogy a szakpolitikák jól koordináltak és az igények (különösen munkáltatói oldalról) jól tükröződnek. A munkáltatók oldaláról egyre nagyobb a nyomás a biztosított képzési kínálat és minőség befolyásolása irányában, mivel az egyre nagyobb munkaerőhiány miatt fontosabbakká váltak a képzések és a kompetenciafejlesztések. A munkáltatói képviseletek, pl. a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara szerepe egyre nő az ágazat és a felnőttoktatási szolgáltatások irányításában. Ugyanakkor az állami finanszírozású képzésen kívüli felnőttoktatás jelentős része teljesen a piaci mechanizmusoknak van kitéve, ami gyakran nem elégíti ki a társadalmi igényeket. A felnőttképzési tevékenységek ezen területével és a felnőttoktatási igényekkel kapcsolatos adatok részben vagy egyáltalán nem elérhetők. A munkáltatókat és magánszemélyeket nem ösztönzik társfinanszírozási struktúrákkal a felnőttoktatásba való beruházásra. A munkáltatókon kívül a munkavállalók és felnőtt tanulók képviselete általánosságban hiányzik az irányítási és koordinációs folyamatokból.

¹⁶ A Kormány 1312/2016. (VI. 13.) kormányhatározata a központi hivatalok és a költségvetési szervi formában működő minisztériumi háttérintézmények felülvizsgálatával kapcsolatos intézkedésekről
http://www.fvsz.hu/files/tartalom/mk_16_085.pdf

Rugalmasság és hozzáférés

A szakoktatás jelenlegi jogszabályozása duális szakoktatási ösztöndíjakkal népszerűsíti a munkahelyi tanulást, ami azt jelenti, hogy a képzés gyakorlati elemeit a cégek telephelyén is el lehet végezni. Ezek a formális felnőttoktatásra, azaz az Országos Képzési Jegyzékben szereplő iskolai szakoktatásra vagy szakképzésre vonatkoznak, és államilag elismert képesítést adnak. Ami a nem formális felnőttképzést illeti, a saját alkalmazottak képzésére vonatkozó fent említett képzési hozzájárulás pénzügyi korlátozása miatt a cégek csak abban az esetben motiváltak abban, hogy az alkalmazottaik képzésébe fektessenek, ha azt meghatározott ideig EU-finanszírozású projektek támogatják. Ugyanakkor jelentős források kerülnek kiosztásra a munkahelyi oktatási program kifejlesztésére (GINOP 6.1.5, 6.1.6, 6.1.7), ami kihatással lesz ennek a típusnak a fejlesztésére

Kínálat és kereslet

A rendelkezések elsősorban a szakmai irányultságú képzéseket mozdítják elő, az alapkészség-elsajátítás elérhetősége a programok időkerete miatt korlátozott. Ugyanakkor a jogszabályok által biztosított második esély oktatás állandó jelleggel elérhető a közoktatási rendszerben. Az EU-s alapokkal társfinanszírozott és projektperiódusonként elérhető nemzeti irányító rendszert a Nemzeti Munkaügyi Hivatal koordinálta. A hivatal fent említett megszűnésével az irányító rendszert a regionális szakképzési központok hálózatában kell újra létrehozni, ezek pedig sok felnőtt számára nem könnyen hozzáférhetők. Az alapkészségek, pl. a digitális kompetenciák fejlesztésére irányuló programok, az iránymutatási és bevonást célzó intézkedések szorosan kapcsolódnak bizonyos, csupán rövid időszakokra elérhető uniós finanszírozású projektekhez.

Minőség

A változásokkal minőségi képzési programokat igyekeznek biztosítani a programdokumentumok minőségi kritériumainak meghatározása, valamint a helyszíni ellenőrzések bevezetése által. A minőségbiztosítás fontos és kiemelt szerepet kapott a korábbi jogszabályi változtatások során. Ugyanakkor dokumentációs, ellenőrzési és felügyeleti szinten összpontosítanak a minőségi követelményekre. Nem tartalmaznak célzott intézkedéseket az egyéni oktatási útvonalak támogatására, ösztönzőket az innováció és a digitalizáció kiaknázására, a hatékonyság és hatásvizsgálat, az oktatás és a felnőttoktatók professzionalizálásának előmozdítására, illetve nem biztosítanak az oktatási igényekről szóló minőségi adatokat a szolgáltatások hatékony megcélzásához és megtervezéséhez.

3.2.2 A felnőttoktatás biztosítását szabályozó fő jogszabályok

A fő jogszabályi rendelkezések a 3.2.1 részben vannak bemutatva, ezek főleg a 2010. óta megvalósult fejlesztési folyamatok eredményei. A vonatkozó jogszabályok részletes listája az 1. számú mellékletben található.

3.2.3 Fő stratégia/stratégiák

Jelenleg nem áll rendelkezésre a témával foglalkozó, a felnőttoktatásra vonatkozó szakpolitikai dokumentum vagy kormányzati stratégiai dokumentum, mivel inkább más politikai területek kulcsfontosságú politikai eszközének tekintik, semmint önmagában független politikai területnek¹⁷. Ezért a felnőttoktatási szakpolitikai fókusz több stratégiához vezethető vissza, amelyeket bizonyos stratégiai célok elérési módjaként tüntetnek fel a foglalkoztatás, a társadalmi integráció és a korai iskolaelhagyás leküzdése terén.

- A 2014–2020 közötti időszak foglalkoztatáspolitikai célú fejlesztéseinek megalapozása – Stratégia;¹⁸
- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2011–2020;¹⁹
- A végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia a 2014–2020 közötti időszakra

A felnőttoktatáshoz fűződő különböző kezdeményezéseket, ideértve a fenti három stratégiában említetteket, a kormány által 2014 novemberében elfogadott „egész életen át tartó tanulás politikai keretstratégia 2014–2020” című dokumentum foglalja össze és írja le. Az LLL stratégia hivatalos neve is jelzi, hogy keretstratégia, ami kifejezi az átfogó jellegét, és hogy minden meglévő oktatással kapcsolatos politikai kezdeményezést egyetlen együttes keretrendszerbe foglal. Erőfeszítéseket tesz az összefüggések megjelenítésére és a szinergiák feltárására, valamint az egész életen át tartó megközelítést alkalmazó beavatkozások komplex területeinek meghatározására a három átfogó célkitűzés alapján: 1) az egész életen át tartó tanulásban való részvétel kibővítése és hozzáférhetőségének javítása; 2) az egész életen át tartó tanulás alapelveinek megerősítése az oktatási és képzési rendszerben, valamint a felnőttoktatásban; 3) a tanulás minőségének és eredményeinek láthatóvá, értékeltté és elismertté tétele.

Ugyanakkor a fenti négy stratégia az EU strukturális alapjaihoz való hozzáférés ex-ante feltétele is egyben, ami erősen arra enged következtetni, hogy a magyarországi aktuális felnőttoktatási szakpolitika nagymértékben integrálva van az uniós strukturális alapok 2014–2020-as tervezésével és kiosztásával. Valójában e stratégiák megvalósítása elsősorban a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP), illetve az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) intézkedésein²⁰, kisebb mértékben pedig a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programon (TOP) és a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Programon (VEKOP) keresztül történik. Ennek következtében a felnőttoktatási szakpolitikák prioritásainak és fókuszainak további

¹⁷ Az Eurypedia a magyarországi felnőttoktatásról és -képzés szülő cikke szerint:

https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Hungary:Adult_Education_and_Training

¹⁸ http://2010-2014.kormany.hu/download/8/4c/01000/Fogl_Strat_14-20.pdf

¹⁹ Az egész életen át tartó tanulásra, társadalmi integrációra és az iskolai lemorzsolódások kezelésére irányuló nemzeti stratégiák itt érhetők el: <http://ofi.hu/en/news/hungarian-national-eu2020-strategies-are-now-available>

²⁰ Kisebb mértékben a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TSDOP) is tartalmaz felnőttoktatási intézkedéseket – felnőttképzési elemeket a regionális foglalkoztatási paktumban részt vevő cégek által jelzett helyi munkaerőpiaci hiányok kezelésére; a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (CCHOP) – amelyet a közép-magyarországi régióban hajtanak végre, többek között néhány más régió felnőttoktatási programjának párhuzamos nemzeti finanszírozását is biztosítja uniós forrásokból, a fent említett operatív programok részeként.

referenciáit olyan operatív programokban lehet fellelni, amelyek a stratégiákat fellépésorientáltabb intézkedésekbe és programokba ültetik át.

A digitális oktatási stratégiáról szóló kormányhatározatot²¹ 2016. október 13-án fogadta el a kormány. A határozat biztosította a Digitális Oktatási Stratégia megvalósítását, és kiemelt néhány intézkedést a felnőttoktatás terén. A kormányhatározat megerősíti, hogy minden magyar felnőtt polgárnak joga van a lakóhelyétől számított 30 km-en belül díjmentesen hozzáférnie a legfontosabb alapszintű digitális kulcskompetenciákhoz. A tanulást és a digitális kompetenciákat előmozdító intézkedéseket, valamint a felnőttoktatás során használható digitális eszközök és tanulás jobb kiaknázását segítő intézkedéseket is kiemeli. A nemzeti referenciakeretre (1705/2016) is hivatkozik az infokommunikációt illetően, amely a digitális kompetenciákat a DIGCOMP négy szintjén meghatározott dimenziókban írja le.

3.2.4 Fő végrehajtási jogszabály(ok)

Minden tervezett, az oktatásban és képzésben releváns, a különböző operatív programokban szereplő intézkedést szintetizálták a nemrégiben elfogadott „Az Egész Életen Át Tartó Tanulás Szakpolitikájának Keretstratégiája, 2014-2020” cselekvési tervben, és az LLL keretstratégia által meghatározott három általános cél, 13 specifikus célkitűzés és a 65 intervenciós terület részévé tették. A cselekvési tervet a kormány 2016. december 5-én léptette hatályba a 1705/2016 (XII.5.) Az Egész Életen Át Tartó Tanulás Szakpolitikájának Keretstratégiája, 2014–2020 cselekvési tervről szóló kormányhatározattal²². A dokumentum végrehajtási tervként szolgál a 2014–20-as Egész Életen Át Tartó Tanulás Szakpolitikájának Keretstratégiához.

Bár nincs világosan kimondva, a hivatkozott stratégiák célkitűzései, az azonosított intézkedések és programok, valamint az indikatív forráskiosztás egyértelműen kirajzolja a felnőttoktatás fő prioritásait az időszakra:

- A munkaerő versenyképességének előmozdítása;
- Az alacsony képzettségű és a közmunkaprogramokban részt vevő felnőttek foglalkoztathatóságának javítása;
- Alapkészségek és formális általános és középfokú vagy szakmai képesítés biztosítása többszörösen hátrányos helyzetű személyek számára;

A fenti prioritásokat az említett operatív programok néhány kiemelt kezdeményezésével lehet illusztrálni²³:

²¹ 1536/2016. (X. 13.) Korm. Határozat a köznevelési, a szakképzési, a felsőoktatási és a felnőttképzési rendszer digitális átalakításáról és Magyarország Digitális Oktatási Stratégiájáról (<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK16155.pdf>)

²² 1705/2016. (XII. 5.) Korm. Határozat az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó szakpolitika keretstratégiájának 2014–2020 évekre vonatkozó cselekvési tervéről

https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A16H1705.KOR&txreferer=00000001.txt

²³ A programokat legtöbb esetben 2017-től vagy 2018-ban lehet elindítani a célcsoport részére.

A társadalmi integráció és foglalkoztathatóság előmozdítása számos hátrányos helyzetű csoport, különösen a romák és a fogyatékkal élők számára.

- **EFOP 3.7.1 – „Aktívan a tudásért”²⁴**

Célja az „életkészségek” javítása, ideértve nagyjából 44 000 18–55 éves, alacsony végzettségi szintű vagy végzettség nélküli személy alapkészségeit és a munkával kapcsolatos kompetenciáit, valamint az általános iskola befejezésével járó bizonyítványszerzés és az életvezetéshez szükséges gyakorlati kompetenciák előmozdítását.

- **EFOP 1.1.2 – „Növekvő esély” (~13,06 millió euró) –**

A roma nők integrálásának előmozdítása, az alapkészségek javítása és a szakmai képzés előmozdítása az egészségügyi és szociális ágazatban (kb. 2000 személy) + EFOP 1.6.2 Komplex programok a szegregált települések felszámolására (kb. 5250, főleg roma személy fog komplex beavatkozásokban részt venni, ideértve az „életkészségek”-kel kapcsolatos jelentős képzési elemeket (kontextusba helyezett alapkészség-programok).

Az alacsony képzettségű felnőttek foglalkoztathatóságának javítása, különös tekintettel a tartósan munkanélküliekre és a közmunkaprogramban részt vevőkre.

A közmunkaprogramok az átlagos éves adatok szerint 178 850 embert érintettek, míg 2015-ben az éves átlagos adatok szerint 208 100 ember vett részt bennük. 2016-ban az átlagos részvételi szám 223 470 volt. A GINOP-nak számos olyan programja van, amelynek célja az alacsony képzettségű felnőttek foglalkoztathatóságának növelése a tanulási készségeik és egyéb alapkészségeik javítása által. Ezek elő fogják segíteni a szakmai képzésekhez való hozzáférést, hogy új útvonalakat nyissanak meg a munkaerőpiac felé. A közmunkaprogramokra fordítható források a Nemzeti Foglalkoztatási Alap munkaprogram előirányzatának részét képezik. Számos további intézkedés létezik a közmunkaprogram résztvevőinek képzéseken és kompetenciafejlesztésen keresztül munkaerőpiaci aktiválására.

- **GINOP 6.1.1-15 – „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése”**

Az intézkedés célja 85 000 hátrányos helyzetű személy képzési programokba való bevonása, azzal a végső céllal, hogy formális szakmai – közülük 80 000-en ISCED 1–2 szintű – képesítést szerezzenek. (~96,77 millió euró)

²⁴ Jogi szöveg: 1037/2016. kormányhatározat (II. 9.) Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program éves fejlesztési költségvetése – átszámítás forintról euróra 310 Ft/euró árfolyamon.

- **GINOP 5.1.1 – „Út a munkaerőpiacra”**

Az intézkedés 100 000, elsősorban alacsony képzettségű munkakereső vagy inaktív ember számára biztosít munkaerőpiaci képzést és szakképzést a 2016–2020-as időszakban. A program az általános iskola vagy felső középiskola elvégzését is biztosítja.

- **GINOP-5.1.9-17 Álláskeresők és fiatalok vállalkozóvá válásának ösztönzése – képzés és mentorálás**

A projekt célja a 30 év feletti álláskeresők és azon 30 év alatti fiatalok támogatása, akik új saját vállalkozást vagy üzleti partnerséget terveznek indítani. Vállalkozói szemlélettel rendelkező álláskeresők felkészítése saját vállalkozásuk indítására, üzleti tervük kialakításához és megvalósításához nyújtott ismeret- és készségfejlesztéssel, képzéssel, mentorálással, valamint a kombinált pénzügyi támogatás igénybevételére való felkészítéssel.

A versenyképes készségrendszerrel nem rendelkező és a munkaerőpiacon nem megfelelő képesítéssel rendelkező személyek munkakészségeinek korszerűsítése.

Számos intézkedés támogatja új szakmai képesítések megszerzését, valamint a munkához szükséges kulcskompetenciák fejlesztését (különösen: idegen nyelvi, informatikai és kommunikációs kompetenciák). A kis- és középvállalkozások is támogatásban fognak részesülni annak érdekében, hogy megvalósítsák a munkahelyi környezetben történő tanulást az alkalmazottaik számára:

- **GINOP 6.1.2-15 „Digitális szakadék csökkentése”**

„A digitális írástudás elsajátítása” – a digitális alapkészségek biztosítása 200 000, legalább 50%-ban alacsony iskolai végzettségű személy számára. (~65,81 millió euró²⁵)

- **GINOP-6.1.3-17 „Idegen nyelvi készségek fejlesztése”,**

A magyar kormány célul tűzte ki, hogy a munkaképes korú (16 és 65 év közötti) lakosság minél nagyobb arányban vegyen részt formális oktatásban, és lehetősége legyen a munkaerőpiaci szempontból releváns alapvető ismeretek, készségek és kompetenciák megszerzésére. Ez a pályázati koncepció a nyelvoktatás terén segíti az érdekelt feleket elérni a fenti célokat. A támogatásban részesülő projektekben a tanítással kapcsolatos átfogó eljárásokat (pl. toborzás, szintfelmérés/kiválasztás, képzés) el kell végezni, ezenkívül a jelentkező szervezeteknek (szakoktatási és szakképzési centrumok, központi költségvetési szervek) országos szinten nyilatkozniuk kell a nyelvoktatásban részt vevő és azt sikeresen elvégző személyek számáról. Ugyanakkor a projekt segít a szervezeteknek támogatást szerezni az oktatás jelenlegi és jövőbeli kihívásaira való felkészülésre (pl. piaci alapon működtetett szervezetekkel való verseny, digitális képzés), valamint a szükséges

²⁵Jogi szöveg: 1006/2016. kormányhatározat. (I. 18.) A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program éves fejlesztési költségvetése – átszámítás forintról euróra 310 Ft/euró árfolyamon.

források (pl. oktatási segédanyagok, digitális eszközök) egy része beszerzésének lehetővé tétele. (~48,39 millió euró)

- **GINOP 6.1.4 „Munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése”**

Rövid ciklusú, személyre szabott oktatási programok szolgáltatása munkahelyi kulcskompetenciák kifejlesztésére, ideértve az anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikációt, a matematikai készségeket, a tanulás megtanulását, a „soft skill”-eket (együttműködés, problémamegoldás stb.), digitális tanulási készségeket stb. közösségi alapú nyitott tanulási központokon keresztül, 50 magyarországi helyszínen. (~ 8 millió euró)

- **GINOP-6.1.5-17 Munkahelyi képzések támogatása nagyvállalatok munkavállalói számára**
- **GINOP-6.1.6-17 Munkahelyi képzések támogatása mikro-, kis- és középvállalatok munkavállalói számára**
- **GINOP-6.1.7-17 Mikro-, kis- és középvállalatok és nagyobb vállalatok támogatása, hogy alkalmasak legyenek pályázni vissza nem térítendő támogatásokra a GINOP-6.1.5-17 és GINOP-6.1.6-17 alapján.**

A fenti intervenciók megfelelnek mind a magyar foglalkoztatási politika, mind a felnőttképzés és az iparfejlesztés legfontosabb stratégiáinak. A munkahelyi tanulás elősegítése a foglalkoztatási politikával kapcsolatos politikai stratégia, valamint a felnőttképzési beavatkozási prioritásokat is tartalmazó, egész életen át tartó tanulás keretstratégiájának prioritásává vált. A felhívás támogatja az Ipar 4.0 specifikus alkalmazásaihoz és megoldásaihoz, valamint a folyamatalapú Ipar 4.0 szervezeti filozófiához szükséges munkáltatói kompetenciák fejlesztését. Ezért a felhívás első számú célja, hogy elősegítse az oktatási lehetőségekhez való szélesebb körű hozzáférést a munkahelyeken az információs és kommunikációs technológiák terén vagy egyéb alapvető kompetenciák terén fejlesztést igénylők számára, a munkaerőpiacon való túlélés érdekében. (Összesen ~139,41 millió euró)

Létezik néhány intézkedés a szakoktatás és szakképzés, valamint a felnőttoktatási rendszer szisztematikus fejlesztésére

- **GINOP-6.2.4-VEKOP/16 A 21. századi szakképzés és felnőttképzés minőségének, valamint tartalmának fejlesztése**

Az intézkedések célja többek között olyan szakoktatási, szakképzési vagy képzési rendszerek kiépítése, amelyek megfelelnek a munkaerőpiaci igényeknek; megkönnyíteni a tanulás és munka közötti átmenetet; megerősíteni a szakmai képzési rendszer szervezetét; és javítani a minőséget. Mindez azt a célt szolgálja, hogy intelligens vezetői információs rendszert hozzanak létre a szakoktatási és szakképzési rendszer hatékony működtetésére, keretrendszert alkossanak a munkahelyi környezetben történő tanulás támogatására, ideértve a duális tanulási rendszerek és gyakorlati képzések megfelelő tanulási szerződésekkel való hatékonyabbá tételét. GINOP-6.2.4-17 A rendszerszintű tevékenységek célja a felnőtt népesség életút-tervezésének támogatására, illetve szakmai előkészítést nyújtani a szakoktatási és szakképzési centrumok számára a tanácsadáshoz

és pályaaorientációs tevékenységhez. További cél a felnőtt egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korosztály számára, formális, informális és nem formális módon, valamint a rugalmas tanulási formák, illetve a szakoktatásban és szakképzésben való részvétel népszerűsítése, többek között pályaaorientáció és a szerzett kompetenciák elismerése által. A program szándéka, hogy hozzájáruljon olyan megfelelő eszközök és validált információk biztosításához, amelyekkel a magyar szakoktatás és szakképzés, valamint a felnőttoktatási rendszerek a leghatékonyabb oktatási és képzési infrastruktúrákat és folyamatokat tudják elérni, hogy hatékony vezetői információs rendszert tervezzenek és előmozdítsák a megfelelő párbeszédet a szakoktatási és szakképzési rendszerek érdekelt felei között (szolgáltatók, hatóságok, szülők, finanszírozásszolgáltató szervek, munkáltatók és egyéb érdekelt felek). Az intézkedés számos olyan szakmai fejlődést segítő intézkedéshez fog kidolgozási forrást, tesztelést és bevezetést biztosítani, amelyek elősegíthetik a felnőttoktatás professzionalizálását és minőségjavítását, valamint végrehajtási stratégiákat, kiértékelési megközelítéseket és érvényesítéseket fog biztosítani a „Kompetenciafejlesztési Pályák” ajánlás végrehajtásához. Az intézkedés részletes tartalma még kidolgozás alatt van.

- **GINOP-6.2.5-17 Helyi felnőttképzési hálózatok és képzési együttműködések létrehozása**

A beavatkozás szándéka, hogy hozzájáruljon a regisztrált felnőttoktatási intézmények, a foglalkoztatásért felelős állami szervek, illetve szakoktatási és szakképzési centrumok hálózatépítésének megerősítéséhez, főleg a felnőttkori tanulás digitális támogatása terén, hogy az állami és felnőttképzési intézmények felnőttképzési tevékenységei gyorsabban alakíthatók legyenek a változó gazdasági igényekhez. A támogatásban részesülő szakképzési centrumoknak a meglévő tapasztalatokat, helyi igényeket és sajátosságokat tükröző cselekvési tervet kell készíteniük az együttműködési területekre vonatkozóan. A konstrukció célja a hálózaton belüli, illetőleg hálózatok közötti munkakapcsolat kialakítása, a tudásmegosztás és a jó gyakorlatok megosztása. A beavatkozás képzésekkel, tanácsadással nyújt segítséget a hálózat tagjainál dolgozó oktató és oktatási feladatokat nem ellátó szakembereknek abban, hogy minél felkészültebbek legyenek a rugalmas, egyénre szabott felnőttképzési tevékenység folytatására, a felnőttképzést kiegészítő tevékenység elvégzésére, és különösen az alacsony iskolázottságú, álláskereső, gazdaságilag inaktív munkaképes korú lakossággal való foglalkozásra. A szakképzési centrumok fejlesztést igényelnek ahhoz, hogy a vállalatokkal és az üzleti élet különböző szereplőivel, más felnőttképzési intézményekkel, állami foglalkoztatási szervekkel hatékonyabban tudjanak együttműködni, legyen szó akár a munkahelyi képzések megvalósításáról, akár arról, hogy a szakképzési centrumnak a helyi gazdaság és munkaerőpiac igényeinek leginkább megfelelő felnőttképzési és szolgáltatási kínálatot kell kialakítania. A beavatkozás célja továbbá annak támogatása, hogy a felnőttképzést kiegészítő tevékenységek folytatásához (pl. életpálya-tanácsadás, képzési tanácsadás, mentori szolgáltatás nyújtása stb.) szükséges bizalmi környezet megteremtése érdekében a felnőttek fogadására, a velük való foglalkozásra, készségeik és képességeik vizsgálatára alkalmas tér, a szükséges eszközökkel felszerelt helyiségek kialakítása valósuljon meg a szakképzési centrumokban.

3.3 Nemzeti mennyiségi szakpolitikai célkitűzések

3. táblázat1 A tágabb gazdasági szakpolitikákhoz/egész életen át tartó tanulási stratégiákhoz/keret- vagy végrehajtási törvényekhez fűződő felnőttkori tanulási célkitűzések

Általános információk	Haladás a célkitűzés felé				
Célkitűzés (célkitűzési szám és a megvalósulás tervezett dátuma)	Információforrás	Elfogadás dátuma	Kezdeti érték (az elfogadás dátumakor)	Aktuális érték	Célkitűzéshez viszonyított előrehaladás
25 300 alkalmazott használhatja ki a képzési programok nyújtotta lehetőségeket.	Közép-Magyarországi versenyképességi operatív program	2016.01.20.		-	
450 000 ember vehet részt képzésen a foglalkoztathatósága növelése érdekében	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program	2014.09.05.		-	
60 000 diák és 40 000 tanár fog részt venni különböző képzési és átképzési programokban a korai iskolaelhagyás csökkentése és megelőzése, valamint a minőségi korai gyermekkori, általános iskolai és középiskolai oktatás elősegítése érdekében.	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program	2016.02.09., szerda		-	
18 000 hátrányos helyzetű ember fog részt venni munkaerőpiaci integrációs programokban				-	
7000 bevándorló és kisebbségi (többek között roma) fog részt venni szociális fejlesztési programokban				-	

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

<p>A marginalizáció által érintettek (korai iskolaelhagyók) arányának a 2007-es 15%-ról 2020-ra 10% alá való csökkentése érdekében</p>	<p>A végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia</p>	<p>2014. 11. 04., szerda</p>	<p>2007-ben 15%</p>	<p>-</p>	
<p>A 25–64 éves, alacsony szintű digitális kompetenciákkal rendelkező vagy digitális kompetenciákkal nem rendelkező felnőttek aránya 2020-ra 60%-ról (3,4 millió munkaképes korú felnőtt polgár) 30%-ra csökken.</p>	<p>Magyarország digitális oktatási stratégiája</p>	<p>2016.10. 13.</p>	<p>2016-ban a 15 éves kor alatti személyek több mint harmada digitálisan írástudatlan.</p>	<p>-</p>	
<p>2020-ra 36 ezer főről 100 ezer főre nő azoknak a száma, akik évente részt vesznek digitáliskompetencia-fejlesztő képzésekben, aminek eredményeképp nő a digitális kompetenciájuk szintje.</p>			<p>2016-ban 36 ezer személy</p>	<p>-</p>	
<p>2020-ig az online kurzuson részt vevő 16–74 éves felnőtt korú lakosság aránya 3%-ról 6%-ra nő.</p>			<p>2016-ban 3%</p>	<p>-</p>	
<p>Az online vagy kevert képzési formában szolgáltató képzők száma megháromszorozódik 2016–2020 között.</p>				<p>-</p>	

3.4 Minőségbiztosítás

Minőségbiztosítás az új rendszerben

Az iskolai és felnőttoktatási intézmények által megvalósított felnőttoktatásra (iskolai oktatás és felsőoktatás) az adott ágazatot szabályozó jogszabályok vonatkoznak, a minőségbiztosítás tekintetében is. Az iskolarendszeren kívüli, felnőttképzési szolgáltatók által megvalósított képzést a felnőttképzési törvény és az ahhoz kapcsolódó előírások szabályozzák.

A korábbi felnőttképzési törvény (2001) szerint a szolgáltatók nyilvántartásba vétele kötelező volt, miközben a programok és intézmények akkreditációja néhány szolgáltatási és programtípus esetén volt kötelező. Az új, 2013-as törvény magasabb fokú minőségbiztosítási követelményeket állít bizonyos képzési programokkal szemben (a Magyar Képesítési Nyilvántartásban szereplő, egyéb szakmai programok és idegen nyelvi programok esetén), és az ezeknek való megfelelés a regisztráció és elindítás előfeltétele. Az engedélyezett felnőttképzési szolgáltatóknak saját minőségbiztosítási rendszert kell felállítaniuk, a jogszabályoknak megfelelően. A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal engedélyezi és felügyeli a felnőttképzési szolgáltatókat.

A törvény fontos szerepet ad a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarának – a kamara hatóságként lép fel az ágazatban. A kamara vezeti a felnőttképzési programok szakmai program-követelményeinek elektronikus nyilvántartását. A nyilvántartásba való regisztrációról, annak módosításáról vagy törléséről a felnőttképzési program szakértőinek három fős bizottsága dönt, akiket a Kereskedelmi és Iparkamara delegál. Az egyik tagot a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, egyet az adott szakmáért felelős minisztérium delegál.

A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács a miniszter konzultatív testülete, akikkel konzultálnak a felnőttképzési előírások és reformok kapcsán, és akik fejlesztési javaslatokat tehetnek. 20 tagja van, ebből 7 tagot az adott minisztériumok delegálnak, 2 tagot a munkáltatói szervezetek, és 1 tagot a munkavállalói szervezetek. A többi tagját a képzésszolgáltatók, iskolafenntartók, kamarák, oktatási szakértők és nem kormányzati szervezetek delegálják.

A **Felnőttképzési Szakértői Bizottság** a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal konzultatív és tanácsadó testülete. A bizottság vizsgálja meg, hogy a felnőttképzési szolgáltatók minőségbiztosítási rendszerei megfelelnek-e a minisztériumi rendeletben meghatározott minőségbiztosítási keretrendszernek. Szakértőket is javasol az egyéni képzésszolgáltatók és -szakértők engedélyeztetésére, illetve szakértőket az ellenőrzésben való részvételre. Hat tagja van, akiket a miniszter nevez ki és távolíthat el, a kinevezésük négy évre szól.

3.5 A szakpolitika fejlesztések jövője

A magyar gazdaság a jelenlegi munkaerőhiány miatt nagyon erős nyomás alatt van. A Magyar Nemzeti Bank (a magyar gazdasági politikára nagy befolyással bíró egyik agytröszt, mely a monetáris politikát kifejezetten a növekedésre és versenyképességre fókuszálja) újonnan elemzései kiemelik azt a tényt, hogy a munkaerő-bővítés egyik hátráltató tényezője, hogy a nem kihasznált munkaerő-kapacitások körében magas az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők aránya²⁶. Az egyik jelentés szerint a legfeljebb alapvető iskolai végzettséggel rendelkező 25–39 éves népesség arányának a csökkentése, és ezzel egyidejűleg a középfokú és felsőoktatási képesítéssel rendelkező népesség arányának növelése, valamint az oktatási és képzési rendszerek fejlesztése a fő előfeltételei a foglalkoztatási arány további növelésének. Rendkívül fontos arra bátorítani a népesség nagy részét, hogy vegyenek részt az egész életen át tartó tanulásban és sajátítsanak el a munkaerőpiac által igényelt új kompetenciákat és képesítéseket²⁷. Ezek világos mutatói annak, hogy egyre nagyobb az aggodalom a munkaerőpiac által igényelt készségek és kompetenciák, valamint a nyújtott képzések minősége tekintetében.

- **Ipar 4.0 Nemzeti Technológiai Platform**

A Nemzetgazdasági Minisztérium nemzeti technológiai platformot kezdeményezett²⁸ szociális partnerek, kulcsfontosságú ipari szereplők, valamint releváns kormányzati érdekelt felek bevonásával, hogy egy proaktív stratégiát hozzon létre az ipari gyártás változásainak kezelésére. A stratégia egyik kiemelt, előkészítés előtt álló területe az emberierőforrás-igények felmérése a 4.0 ipar felé történő elmozdulás megvalósítása kapcsán. Magas fokú rugalmasságot igényel a felnőttképzési rendszer részéről a gyors technológiai változások követése, az átalakult munkahelyek által igényelt, magas fokú digitális és újonnan azonosított készségek hatékony biztosítása, valamint az alternatív képzések biztosítása az olyan munkahelyeken dolgozó munkavállalók számára, amelyek az automatizálás következtében megszűntek. Ennek a kihívásnak a teljesítéséhez jelentős fejlesztésre volt szükség az ágazatban, hogy sokkal reakcióképesebb, rugalmasabb és innovatívabb legyen az új tanulási megközelítések megtalálásában, valamint képes legyen a szükséges tudás megteremtésére.

- **A Nemzeti Versenyképességi Tanács a szakoktatás és szakképzés reformját javasolja**

A Nemzeti Versenyképességi Tanácsot a kormány hozta létre 2017. március 23-án, a nemzetgazdasági miniszter vezeti, és a kereskedelmi kamarák, munkáltatói szervezetek, nagyvállalatok, kkv-k, valamint egyetemek és kormányzati érdekelt felek fő képviselőit egyesíti. A tanácsot azért hozták létre, hogy intézkedéseket kezdeményezzen a magyar

²⁶ Magyar Nemzeti Bank, (2017). *Inflációs jelentés, 2017. március*

<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/inflacios-jelentes/2017-03-30-inflacios-jelentes-2017-marcius>

²⁷ Benk, Sz. és Morvai, E., (2017). *A hazai foglalkoztatás alakulása régiós összevetésben*

<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/szakmai-cikkek/tovabbi-szakmai-cikkek/benk-szilard-morvai-andre-a-hazai-foglalkoztatasi-alakulasa-regios-osszevetesben>

A Magyar Nemzeti Bank kiadványa

²⁸Az Ipar 4.0 Nemzeti Technológiai Platform megalakulásának a bejelentése:

<http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium/belgazdasagert-felelos-allamtitkarsag/hirek/ipar-4-0-nemzeti-technologiai-platform-alakult>

vállalatok versenyképességének a javítására. Ezt tükrözi az, hogy a tanács egyik első javaslata a felnőtt szakképzési és felnőttoktatási rendszer megreformálása volt, a vállalkozások igényeinek kielégítése érdekében.

- **A felnőttoktatási törvény részletes végrehajtásáról szóló előírások módosítása (2013).**

A Nemzeti Versenyképességi Tanács javaslatai alapján a Nemzetgazdasági Minisztérium egy módosítás tervezetét²⁹ dolgozott ki a felnőttoktatási törvény részletes végrehajtásáról szóló korábbi minisztériumi rendelethez (2013). A tervezetet nyilvános konzultációra bocsátották, azzal a szándékkal, hogy elősegítsék, hogy a vállalatok munkaerőt vegyenek fel a munkaerőhiány csökkentése érdekében. A tervezet célja, hogy csökkentse az adminisztratív korlátokat és lehetővé tegye a vállalatok igényeinek jobban megfelelő, rövid ciklusú szakképzéseket. A változások a hatékony és gyorsan mobilizálható beavatkozásokat segítik elő, ezáltal a vállalatok versenyképessége folyamatos helyszíni képzésekkel biztosítható. A szakképzés célja, hogy a korábbi, kínálati alapú képzési rendszerből egy keresletalapú készség- és képzési rendszer felé mozduljunk el. A szakmai és felnőttképzési szakpolitika a közeljövőben várható konkrét változásai a következők:

1. A felnőttképzési előírások rugalmasabbá tétele, hogy a tanulási eredmény követelményei ne sérüljenek, viszont a hatékonyság nőjön (pl. a Magyar Képesítési Nyilvántartás szerinti képzésekhez való részleges hozzáférés biztosítása az által, hogy szekventált, moduláris módon biztosítják őket);
2. Az állandó felnőttképzést népszerűsíteni fogják, és a foglalkoztatás integrált részét kell képeznie (helyszíni, munkaalapú képzésnyújtás indítása és javítása 45 milliárd forint /14,5 millió eurós költségvetéssel az EU GINOP forrásaiból);
3. Nőni fog a munkaadók befolyása a képzési rendszer megtervezésében, új ágazati együttműködést fognak kezdeményezni az ágazati szakképzettség-fejlesztési tanácsok létrehozásával (az EU ajánlásai alapján);
4. Új képzési tartalmak fejlesztése; mire kell összpontosítaniuk a sikeres foglalkoztatáshoz szükséges kompetenciáknak (a Magyar Képesítési Nyilvántartás reformja a szakmai készségek alapvető ágazati készségekkel való meghatározásával, a szakmai készségek összevonása által a számuk csökkentése; tartalomfejlesztés a munkahelyek által igényelt kompetenciák szerint);
5. Munkaerő-toborzás biztosítása minőségi szakképzési reform segítségével (rugalmasabb diákútvonalak biztosítása; a duális diákszerződéses rendszer továbbfejlesztése, a karrier-nyomonkövetési rendszer kialakítása).

- **Magyarország Digitális Munkaerő Programja**

A jelenlegi felnőttoktatási rendszer fent említett újratervezése a Digitális Munkaerő Programba is beépítésre került, és annak részeként került bejelentésre. Célja, hogy gyors és hatékony könnyítést kínáljon a munkaerőhiány csökkentésére a IKT-szakmákban, rövid ciklusú képzések és lerövidített utak kínálásával, valamint a korábbi tanulás elismerésével

²⁹ [Tervezet a felnőttképzési szakmai programkövetelmények nyilvántartásba vételének követelményeiről és eljárási rendjéről, valamint a szakmai végzettség megszerzésének igazolásáról szóló 59/2013. \(XII. 13.\) NGM rendelet módosításáról.](http://www.kormany.hu/hu/dok?source=8&type=302#!DocumentBrowse) <http://www.kormany.hu/hu/dok?source=8&type=302#!DocumentBrowse>

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

bizonyos IKT-képesítések megszerzéséhez. Elindult a Digitális Munkaerő Program, a kormány és az üzleti közösség különböző érdekelt feleinek közös erőfeszítése. A kormány folyamatosan konzultál a vállalatokkal és a vállalkozói szervezetekkel (HCCI, DUIHK, AmCham) annak érdekében, hogy az intézményi és vállalati igényeknek megfelelő képzési kínálatot állítson fel. A kormány azt gondolja, hogy a koordinált és hatékony intézkedések sorozata nagyszerű eredményekhez vezet a munkaerőhiány csökkentésében, és javítani fogja Magyarország digitális versenyképességét.

4.0 A FELNŐTTOKTATÁSI RENDSZEREKBE VALÓ BERUHÁZÁS

4.1 A felnőttoktatási rendszerekbe való teljes beruházás és hosszú távú változás

2017-ben a nemzeti foglalkoztatási alap éves központi kormányzati költségvetése 355 millió euró volt, ez 2008-ban még 423 euró volt. Ez a szám tartalmazza a foglalkoztatási és képzési segélyeket, a szakmai és felnőttoktatási segélyeket, valamint az EU elő- és társfinanszírozását. Ugyanakkor nem világos, hogy ennek az előirányzatnak mekkora arányát fordítják felnőttoktatásra.

4.2 Nemzeti közberuházás

Az előző periódusban a nemzeti forrásokból támogatott felnőttoktatási programokat a Nemzeti Foglalkoztatási Alap központi pénzügyi képzési kerete finanszírozta. A gazdasági válság kezdete óta a költségvetési konszolidáció közvetlen következményeképp jelentősen csökkent a felnőttoktatási programok költségvetése, ahogy az az 5.1. táblázatban is látszik. A rendszer mostanában csak korlátozott nemzeti alapokat engedélyezett a felnőttkori tanulás céljára. Ebben az időszakban a felnőttoktatási programok nagy részét az Európai Szociális Alap támogatta, a felnőttképzésre szánt nemzeti források társfinanszírozásként való integrációjával, miközben a felnőttkori tanulást csak alacsony szinten finanszírozták tisztán nemzeti alapokból.

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap utasításokat ad a felnőttoktatásra szánt állami alapok mennyiségére vonatkozóan. Ugyanakkor a képzésre szánt alapok nem választhatóak el az egyéb intézkedésektől.

4. táblázat1 A Nemzeti Foglalkoztatási Alap éves szintű központi kormányzati költségvetése

Címsor	2008	2014	2015	2016	2017
Foglalkoztatás és képzési segélyek	55 853,8 mill iárd Ft ~ 180 173 870 €	27 000 milliárd Ft ~ 87 096 774 €	14 000 milliárd Ft ~ 45 161 290 €	16 172 milliárd Ft ~ 52 167 742 €	16 172 milliárd Ft ~ 52 167 742 €
Szakképzési és felnőttoktatási segélyek	33 027,7 mill iárd Ft ~ 180 173 870 €	26 400 milliárd Ft ~ 85 161 290 €	16 000 milliárd Ft ~ 51 612 903 €	16 819 milliárd Ft ~ 54 254 839 €	20 000 milliárd Ft ~ 64 516 129 €
Unió elő- és társfinanszírozás	25 556 milliárd Ft ~ 82 438 710 €	71 330,1 milliárd Ft ~ 230 097 096 €	67 764,6 milliárd Ft ~ 218 595 484 €	58 563,2 milliárd Ft ~ 188 913 548 €	74 116 milliárd Ft ~ 239 083 871 €

Forrás: Az éves kormányzati központi költségvetés szabályozása

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

Az 5.1. táblázat „Foglalkoztatási és képzési támogatások” címsora alapján az elmúlt években csökkentek a nemzeti alapok. A 2015–17 folyamán végrehajtandó uniós finanszírozású projektek³⁰ tartalmazzak felnőttképzési elemeket, de mivel a végrehajtási időszak több mint egy év, és a képzési elemek nem az egyetlen intézkedések, amiket a program tartalmaz: az „EU-s elő- és társfinanszírozás” sor nem ad világos útmutatást az előirányzott felnőttoktatási kiadásokra vonatkozóan.

Létezett egy hatékony mechanizmus a vállalati munkavállalók képzésének a társfinanszírozására. A szakképzési hozzájárulás (SZH) egy fizetés után fizetendő vállalati hozzájárulás, melynek összege a teljes munkaerőköltség 1,5%-a. A mechanizmust jelentősen megváltoztatta a 2011 novemberében hozott SZH-törvény. 2012 óta a „fejlesztési támogatások” (a vállalatok által szakképzési intézmények számára nyújtott felszerelések vagy pénzek gyakorlati képzési infrastruktúra kialakítására) és a saját alkalmazottak képzési költségei már nem leírhatók a SZH-ból. Ezáltal jelentősen csökkent a vállalatokon belüli képzések és munkaalapú vállalati szakképzések száma.

2013 januárja óta a vállalatok ismét kioszthatják a képzési hozzájárulás egy részét az alkalmazottaik szakmai és idegen nyelvi képzésének a társfinanszírozására. Ugyanakkor ez a lehetőség csak azon vállalatok számára elérhető, akik legalább 45 gyakornok számára (szakképzési iskola diákjai) nyújtanak gyakorlati képzést, és csak a képzés hozzájárulás 16,5%-áig. E szigorú feltételek miatt csak kevés nagyvállalat képes kihasználni ezt az intézkedést.

A vállalkozások nem közvetlen képzés biztosítására költött SZH-ját a fent leírtak szerint a Nemzeti Foglalkoztatási Alap (NFA) képzési alapjába kell befizetni, ami többek között az uniós finanszírozású programokba integrálódik, nemzeti hozzájárulásként.

Csak a szakoktatásért és szakképzésért felelős miniszternek (jelenleg a nemzetgazdasági miniszter) van joga rendelkezni a képzési alapról, és csak a szakoktatással és szakképzéssel, valamint a felnőttképzéssel közvetlenül összefüggő célkitűzéseket támogathatja. A nagy anyagigényű és más költségű szakmák képzésének ösztönzésére a rendelet éves fejenkénti, képesítés szerinti arányokat vezetett be a levonás alapjaként vagy visszatérítésként.

³⁰ 2017-ben az „Ifjúsági Garancia Program”-ot (GINOP 5.2.1., VEKOP 8.2.1.) és az „Út a munkaerőpiacra” (GINOP 5.1.1-15 / VEKOP 8.1.1-15) aktív munkaerőpiaci programot a Nemzeti Foglalkoztatási Alap előfinanszírozza. Az intézkedésekről szóló további információkat a 2. melléklet tartalmazza

4. táblázat2 A nemzeti közfinanszírozások bontása

A közberuházás forrásának a címe	Finanszírozási források	Finanszírozási összeg	Résztevők célzott száma	Szolgáltatók célzott szintje	Kezdő / záró dátum
EFOP 1.1.2-15- „Nő az esély – képzés és foglalkoztatás”	ESZA / országos	13,06 millió euró	2000	helyi	2016.04 – 2018.06
VEKOP-7.1.1-15 – Nő az esély – képzés és foglalkoztatás	ESZA / országos	80,64 millió euró	2000	helyi	2016.12 – 2019.03
EFOP 1.1.3-17- „Nő az esély” – foglalkoztatás	ESZA / országos	10,16 millió euró (minden nyertes pályázatért 3 500 000 Ft – 300 000 000 Ft vissza nem térítendő támogatás)		helyi	2017.03 – 2021.07
EFOP 1.6.2 Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal	ESZA / országos	70,96 millió euró	5 250	központi	2016.09 – 2020.11
VEKOP 7.1.4-16 „Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal”	ESZA / országos	1,45 millió euró (minden nyertes pályázatért 60 000 000 Ft – 80 000 000 Ft vissza nem térítendő támogatás)		helyi	2016.12 – 2021.11
EFOP 3.7.1 – „Aktívan a tudásért”	ESZA / országos	20,32 millió euró	25 000	központi	2017.01 – 2021.03
EFOP 3.7.3.-16 – Az egész életen át tartó tanuláshoz hozzáférés biztosítása	ESZA / országos	25 millió euró (minden nyertes pályázatért 15 000 000 Ft – 140 000 000 Ft vissza nem térítendő támogatás)		helyi	2016.12 – 2021.01
GINOP 5.1.1-15 – „Út a munkaerőpiacra”	ESZA / országos	690 322 millió euró	142 500	helyi	2015.09 – 2021.10

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

VEKOP 8.1.1-15 – „Út a munkaerőpiacra”	ESZA / országos	57,41 millió euró		helyi	2015.10 – 2020.10
GINOP 5.1.4-17- Tranzitfoglalkoztatási programok támogatása	ESZA / országos	16,91 millió euró (minden nyertes pályázatért 30 000 000 Ft – 150 000 000 Ft vissza nem térítendő támogatás)		helyi	2017.02 – 2020.05
GINOP 5.1.9-17 – Álláskeresők és fiatalok vállalkozóvá válásának ösztönzése	ESZA / országos	19,35 millió euró (minden nyertes pályázatért legfeljebb 1 402 937 941 Ft)	12 00 0	helyi	2017.03 – 2021.12
GINOP 5.2.1-14 – Ifjúsági garancia	ESZA / országos	600 millió euró	197 0 00	közpon ti	2014.10 – 2021.10
VEKOP 8.2.1-15 – Ifjúsági garancia	ESZA / országos	13,54 millió euró	1800	közpon ti	2015.08 – 2017.31
GINOP 6.1.1-15 – Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése	ESZA / országos	96,77 millió euró	85 00 0	helyi	2015.08 – 2018.12
GINOP 6.1.2-15 A digitális szakadék csökkentése	ESZA / országos	73 870 millió euró	260 0 00	közpon ti	2015.04 – 2020.10
VEKOP 8 5 4-17 A digitális munkaerő- piaci kompetenciák fejlesztése a Közép- Magyarországi Régióban	ESZA / országos	2,58 millió euró	10 00 0	közpon ti	2017.08 – 2020.10
GINOP 6.1.4 – Munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése a konvergenciaregiókba n	ESZA / országos	8 millió euró	20 00 0	helyi	2016.12 – 2020.02 .

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

GINOP 6.1.5 – 17 Munkahelyi képzések támogatása nagyvállalatok munkavállalói számára	ESZA / országos	69,41 millió euró (minden nyertes pályázatért 10 000 000 Ft – 100 000 000 Ft)	-	helyi	2017.03 – 2019.10
GINOP 6.1.6-17 Munkahelyi képzések támogatása mikro-, kis- és közép vállalatok munkavállalói számára	ESZA / országos	61,4 millió euró (minden nyertes pályázatért 3 000 000 Ft – 50 000 000 Ft)	-	helyi	03. 2017. – 2019.10 .
GINOP 6.1.7. Támogató program a GINOP 6.1.5. és 6.1.6-hoz	ESZA / országos	6,4 millió euró	1000	helyi	2017.03 – 2020.12 .
VEKOP 8 5 2-17 – Munkahelyi képzések támogatása nagyvállalatok munkavállalói számára	ESZA / országos	4,19 millió euró (minden nyertes pályázatért 10 000 000 Ft – 100 000 000 Ft)	-	helyi	2017.03 – 2019.10 .
VEKOP 8 5 3-17 Munkahelyi képzések támogatása mikro-, kis- és közép vállalatok munkavállalói számára	ESZA / országos	5,93 millió euró (minden nyertes pályázatért 3 000 000 Ft – 50 000 000 Ft)	-	helyi	2017.03 – 2019.10 .
GINOP 6.2.4 – VEKOP – A 21. századi szakképzés és felnőttképzés minőségének, valamint tartalmának fejlesztése	ESZA / országos	30,4 millió euró – GINOP 11,4 millió euró – VEKOP	3 000	helyi	2016.05 – 2020.10
GINOP -6.2.5-17. Helyi felnőttképzési hálózatok és képzési	ESZA / országos	14,19 millió euró	2 200	helyi	2017.03 – 2020.03

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

együtműködések létrehozása					
VEKOP 8.6.4-17 Helyi felnőttképzési hálózatok és képzési együttműködések létrehozása	ESZA / országos	5,16 millió euró	2100	helyi	2017.03 – 2020.12 .
TOP - 5.2.1-15 Helyi felnőttképzési hálózatok és képzési együttműködések fejlesztése	ERFA	25,16 millió euró	-	helyi	2016.01 – 2021.12 .
TOP - 5.1.2-16 Helyi foglalkoztatási együttműködések	ERFA	25,43 millió euró	-	helyi	2015.12 – 2020.12 .
Start munkaprogram	Országos	1048 millió euró		helyi	Pályázati felhívás időpontja:
Segítő Kezek program, nemzeti közmunkaprogram	Országos	A program 2,1 milliárd forintból kerül megvalósításra, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap költségvetéséből.		helyi	Pályázati felhívás időpontja:

Látható, hogy óriási mennyiségű források folynak be az ágazatba. Az intézkedések többsége folyamatban vagy előkészítés alatt van, az intézkedések csupán nagyon kis része van végrehajtási fázisban. A tevékenység intenzitása 2017 elmúlt negyedévében nőtt, és nagyon meredeken nőni fog 2018-ban. Számos program fog a felnőttoktatásra fókuszálni, ami számos kérdést vet fel az ágazati kapacitás és a szolgáltatás minősége vonatkozásában ez alatt az óriási nyomás alatt, valamint a beruházásokra gyakorolt lehetséges fenntartható hatásokra vonatkozóan.

4.3 EU-támogatás a strukturális alapokon keresztül (elsősorban ESZA)

4.3.1 Tervezett strukturális alap támogatás a 2014–2020-as pénzügyi keretrendszer részeként

A tagállamok számára 2014 és 2020 között (és 2016 júliusában az Európai Bizottság számára az Európai Szociális Alap operatív programjain keresztül elérhető) biztosított pénzügyi támogatásra vonatkozó adatok alapján az Európai Uniótól kapott beruházási prioritású, közvetlenül a felnőttoktatást célzó tervezett pénzügyi támogatás (beruházási prioritás 10.3 – Az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása) 485,4 millió euró.

A főbb projektek pénzügyi támogatásáról szóló adatok a 4.2. táblázatban és a 2. mellékletben találhatóak.

4.3.2 EU-támogatás a strukturális alapokon keresztül (elsősorban ESZA) a 2007–2013-as pénzügyi keret részeként

Az uniós társfinanszírozású Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP, 2007–2013) számos olyan intézkedést tartalmazott, amely különböző célcsoportok új készségeinek és kulcskompetenciáinak a fejlesztését célozza meg. Ahogy a magyar Állami Számvevőszék felmérése mutatja (2015, 7. táblázat, 39. o.)³¹, 2013 végére a TÁMOP és az Államreform Operatív Programmal 918 123 felnőttet vontak be résztvevőként képzési tevékenységekbe (a célkitűzés 818 720 volt).

A TÁMOP 2.1.2 egyik legfontosabb vezérprogramja (~41,29 millió euró³²) a felnőtt népesség idegen nyelvi és informatikai készségeit szándékozott javítani a gazdasági versenyképességük és foglalkoztathatóságuk javítása érdekében. Minden 18 év feletti, tanulói vagy diákjogviszonnyal nem rendelkező személy számára nyitott volt, és a résztvevők kb. 65%-a hátrányos helyzetű volt. A programokat a minisztériumok koordinálták, de a képzési tanfolyamokat főleg profitorientált képzésszolgáltatók vezették le. A résztvevők kb. 300 eurós támogatást kaptak, ami 50–100 óra képzési tanfolyamhoz elég. A képzési költségekhez hozzá kellett járulniuk (min. 5% vagy hátrányos helyzetű résztvevők esetén min. 2%).

A TÁMOP számos intézkedése (pl. TÁMOP 1.1.2 és 1.1.4: ~88,52 millió euró) az alacsony képzettségű (legf. ISCED 2) személyek munkaerőpiaci belépését támogatta. A Nemzeti

³¹ Tóthné Kiss, P., Vida C. és Literáti, G., (2015). *Tanulmány a 2007–2013. évi EU költségvetési időszakban Magyarország részére juttatott közösségi támogatások összefoglaló bemutatásáról, értékeléséről, Állami Számvevőszék*
https://www.asz.hu/storage/files/files/Publikaciok/Elemzesek_tanulmanyok/2015/2007_2013_eu_koltsegvetes_i_idoszakban_magyarorszag_reszere_juttatott_kozossegi_tamogatások_összefoglalo_bemutatasa_ertekelese.pdf [hozzáférés: 2016.10.04]

³² Az egyes programok költségvetései a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség weboldalán található projekttervezési felhívásokból lettek kivéve: <https://www.palyazat.gov.hu> – átszámítás forintról euróra 310 Ft/euró árfolyamon. [hozzáférés: 2016.10.04]

Foglalkoztatási Szolgálat által végrehajtott projektek gyakran tartalmazták a kulcskompetenciák fejlesztését.

A munkaerőpiaci képzés az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák jelentős elemét jelentette. Ez a közfinanszírozású képzés elérhető volt a munkanélküliek számára, de azok számára is felajánlották, akiknél fennállt annak a veszélye, hogy elveszítik a munkájukat, akik másodlagos munkaerőpiacon vettek részt (pl. közmunkaprogram), akik gyermeket vagy rokont gondoztak otthon, vagy csökkent munkaképességgel rendelkeztek. Ezt az EU társfinanszírozta, a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat koordinálta, és a pályázati felhíváson keresztül kiválasztott képzésszolgáltatók hajtották végre. A közmunkaprogramok résztvevőinek képzését kizárólag az oktatásért felelős minisztérium ügynöksége, a Türr István Képző és Kutató Intézet biztosította. A képzést a TÁMOP 2.1.6 (~64,84 millió euró) intézkedés hajtotta végre, és az EU társfinanszírozta.

A képzési tanfolyamok nagy része szakmai képesítéssel záródik, de kulcskompetencia-fejlesztési, idegen nyelvi vizsgaelőkészítő, karriertanácsadói és vezetői engedély megszerzésére irányuló tanfolyamok is léteznek. A képzési tanfolyamok nagy része megfelel a helyi munkaerőpiac igényeinek (országos szintű listák alapján), de az álláskereső kérésére az országos listán nem szereplő képzési tanfolyamok is részesülhetnek támogatásban. A képzés átlagos hossza a közmunkaprogram résztvevői számára egy hónap (100–150 óra), másoknak 4,6 hónap.

A 2007–2013-as tervezési időszakban a kulturális ágazat a SROP 3. számú prioritásának keretében került fejlesztésre (Minőségi oktatás és hozzáférés biztosítása mindenki számára). Voltak könyvtárfejlesztési programok, múzeumfejlesztési és múzeumpedagógiai projektek, valamint az emberi erőforrás fejlesztését célzó programok.

4.4 A beruházás hatékonysága

2007 és 2012 között számos projekt célozta meg az alacsony képzettséggel rendelkezőket komplex szolgáltatásokkal, közvetlen foglalkoztatással, csökkentett társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettséggel és képzéssel. A 2008-as gazdasági válság és a kormányváltás is kihatással volt a programok megvalósítására, ugyanis azonnali hatást vártak tőlük az új kihívások vonatkozásában. A programok fókusza enyhén megváltozott, és a fiataloknak és a munkájukat a válság miatt elvesztő (nem feltétlenül alacsony képzettségű) személyeknek kedvezett.

A teljes 2007–12-es ESZA művelet expost kiértékelését elvégezték, ami hangsúlyozta, hogy a minisztériumok közötti politikai koherencia és koordináció hiánya komoly akadályokat és eredménytelenségeket okozott a program működésében.³³ A Társadalmi Megújulás Operatív Program specifikus prioritásairól szóló, külső értékelők által végzett korábbi elemzés³⁴ azt találta, hogy az alacsony végzettségű embereknek a programba való

³³ Társadalmi megújulás és infrastruktúra expost értékelések

³⁴ Hétfi Kutatóintézet, Revita Alapítvány (2013), Foglalkoztathatóság javítását szolgáló intézkedések értékelése

bevonása a magas lemorzsolódási arány kockázatával járt, ami miatt nem teljesültek volna a meghatározott mutatók, ez pedig a programban való korlátozott részvételhez vezetett.

A programok tervezésében több szereplő is részt vett. Bizonyos esetekben ez arra vonatkozó megfelelő koordináció és vízió nélkül történt, hogy a fejlesztések milyen kihatással lesznek a szakpolitikák céljaira és eszközeire (Expanzió Humán Tanácsadó, 2011) ³⁵. 2010 óta az intézmények folyamatos szerkezetátalakítása a programok eredményeinek megvalósítását és fenntartását is megnehezíti, ennek eredményeképp tapasztalati és tudástőke veszteség következhet be.

Az egész életen át tartó tanulás keretstratégia 65 beavatkozási területet határoz meg a három általános cél és a 13 specifikus célkitűzés mellett. Az intézkedések többségét az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósítják meg, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap célkitűzéseire hasonlóan. Ebben az esetben a képzés nem tekinthető független célkitűzésnek, hanem egy eszköz a komplex beavatkozások célkitűzéseinek eléréséhez. A fejlesztések sikeressége úgy javítható, ha a korábbi programozási időszakhoz képest jelentősen több hangsúlyt kap a kulcskompetenciák fejlesztése, a programtól nem függetlenül, hanem annak részeképp. A kulcskompetenciák fejlesztése, ideértve az alapkészségeket, különösen fontos lemorzsolódás-csökkentési tényező az alacsony iskolázottsági szintű embereknél. Az előző programozási időszakhoz képest a tervezett programok nagyobb hangsúlyt fektetnek a kulcskompetenciák fejlesztésére.

Ugyanakkor a felkészült szolgáltatók hiányában nehézséget jelenthet az ilyen képzési programok minőségének biztosítása. A kormány úgy döntött, hogy³⁶ a Türr István Képző és Kutató Intézetet beleolvasztja az Emberi Erőforrások Minisztériumába, ami korábban képzési centrumok hálózataként fontos szerepet játszott számos készség- és alapkészségfejlesztési képzési program kidolgozásában és megvalósításában. Az akkreditált képzési programokon és számos tanácsadó szakemberen keresztül az intézmény képes volt éves szinten kb. 50 000 embert bevonni³⁷. Az összeolvadást követően a képzési intézmény a minisztérium részévé vált, és nem világos, hogy a kapacitásainak mekkora része fog fennmaradni, és milyen funkciókban. A felnőttoktatási képzésszolgáltatóknak nincs megfelelő tapasztalatuk és módszertanuk az alapkészségek fejlesztése terén, miközben csak néhány civil társadalmi szervezet képes az alapkészségek fejlesztésének előmozdítására.

4.5 A munkaadók tanulásba történő beruházásának növelése

A Központi Statisztikai Hivatal legutóbbi (2010-es) elérhető felmérése szerint a több mint 10 munkavállalót alkalmazó munkaadók 50%-a támogatja a személyzetük képzését. Ez a szám jelentősen alacsonyabb az uniós átlagnál (66%), és nem vettük figyelembe azt a tényt, hogy a 10-nél kevesebb alkalmazottal rendelkező vállalkozások (a

³⁵ Expanzió Humán Tanácsadó Kft., (2011). Megállapítások és javaslatok a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség számára „a TÁMOP felsőoktatási, közoktatási és kulturális konstrukcióinak értékelése” témában a TÁMOP egészére vonatkozóan <https://www.palyazat.gov.hu/download.php?objectId=40130> [hozzáférés: 2016.08.26.]

³⁶ 1312/2016. kormányhatározat. (VI. 13.)

³⁷ A Türr István Képző és Kutató Intézet hivatalos weboldala: <https://www.tkki.hu/page.php?pid=15> [hozzáférés: 2016.08.26.]

mikrovállalkozások teszik ki a vállalkozások teljes számának 95%-át, és ők foglalkoztatják az alkalmazottak 40%-át) csökkenthetik a nemzeti eredményt.

2011 óta nem lehetséges a vállalkozások számára az adószerű szakképzési hozzájárulásuk egy részének közvetlen felhasználása a saját alkalmazottaik képzésére. A bevételeket arra használták fel, hogy a nemzeti költségvetésben megfelelő hozzájárulást képezzenek az uniós programokhoz. Ugyanakkor, néhány nagyobb vállalaton kívül nem maradtak pénzügyi ösztönzők a vállalkozások számára az alkalmazottaik képzésének elősegítésére. A következő időszakban egy ilyen célú program lesz a nagyvállalatok számára, és egy a kkv-k számára, de a vállalkozások száma korlátozott lesz. Ezenkívül a vállalkozás tényleges szükségletei és lehetőségei is megszabják, hogy fel tudja-e használni. Alapvető fontosságú lenne új és állandó jelleggel elérhető pénzügyi ösztönzők előmozdítása a képzések támogatására.

4.6 Az egyenlő hozzáférés javítása mindenki számára

Az egész életen át tartó tanulás stratégia cselekvési tervének tervezett intézkedései nagyon széles körű, különböző hátrányokkal élő célcsoportokra terjednek ki. A jól szervezett állami foglalkoztatási szolgálat és a közmunkaprogram a helyi önkormányzatok kapacitásait használják, ami javítja a programok sikeres segítségnyújtásának az esélyét. Az erős külső motivációs tényezők, mint pl. a fizetéshez való hozzáférés vagy egyéb pénzügyi ellátási rendszerek további tényezői lehetnek a sikernek. Ugyanakkor rendkívül alacsony a nem kormányzati szervezetek bevonása a felnőttképzések szolgáltatásába. 2015-ben a nem formális képzésben részt vevő felnőttek kevesebb mint 10%-át tették ki (761 269-ből 68 053-at).³⁸ Az elérhetőség és hozzáférhetőség nagy mértékben két tényezőről fog múlni az egyéni tanulók szempontjából: a programok időben korlátozottak és csak egy bizonyos ideig elérhetőek, és nem biztos, hogy egy adott program elérhető akkor, amikor egy képzés szükséges. Nagy egyenlőtlenség van Magyarországon, hiszen az ország képzések általi földrajzi lefedettsége meglehetősen változatos. Jellemzően a félreeső területek szenvednek jelentősen attól a tényőtől, hogy a képzés csak tőlük távoli helyszínen elérhető.

Magyarországon nem könnyű a munkaerőpiacra lépniük a fogyatékkal élő személyeknek. Főleg azért, mert egyrészt, a munkaadóknak nincs információjuk a fogyatékkal élő személyek alkalmazásáról, másrészt pedig gyakran nem sikerül megteremteniük a fogyatékkal élők számára szükséges technikai feltételeket. Bár vannak védett munkahelyek, jellemzőbb, hogy a fogyatékkal élő felnőttek juttatásokból élnek és inaktívak. Az EFOP tartalmaz egy célzott programot. Mind a korábbi (2001), mind a jelenlegi (2013) felnőttképzési törvény feljogosítja a tanulókat arra, hogy a korábbi tanulásukat felmérjék és elismerjék a képzési programokban, de a gyakorlatban ez még mindig nagyon ritkán történik meg. A képzésszolgáltatók számára bonyolultabbá teszi a tanfolyamok szervezését, a résztvevők félnek, hogy elveszítik a juttatásaik egy részét, és a felmérés módszertana mostanában nem jól kidolgozott.

³⁸ A statisztika az OSAP oldaláról lett letöltve (felnőttképzés országos statisztikája): <https://statisztika.nive.hu/>

4.7 Releváns tanulás biztosítása

A jelenlegi szakpolitikák, rendelkezések és fellépések nem igazán fókuszálnak az egyéni tanulók igényeire és motivációjára. Ezt az állítást az a tény alapozza meg, hogy a felmérés és az egyéni tanulási igények megértése, a meglévő készségek felmérése és érvényesítése, valódi motiváció felépítése, személyre szabott tanulási lehetőségek kínálása nem tölt be kiemelt szerepet a rendelkezésben. Ezenkívül nehezen kezelhetők programlogikán alapuló képzésszolgáltatásokban (mivel a finanszírozás főleg uniós forrásokon keresztül történik), ahol az előkonfigurált forrásbemenet, tanulási aktivitás és portfólió, valamint a teljesítések, szerződéses teljesítési kötelezettségek és teljesítmények visszatartják a rugalmas szolgáltatás megteremtésében érdekelt adományozókat és szolgáltatókat.

Hiányos a rendszer kapacitása és a módszertani tudása a jövőbeli igények és az azok megbeszélését célzó szakmai fórumok azonosításához. A munkáltatók nem rendelkeznek megfelelő kompetenciákkal és tudással a képzési igényeik kifejezéséhez, és helyi, regionális és nemzeti szinten is szükséges a munkáltatói kihívások átültetése a tanulási célokba.

Mivel a felnőttoktatásnak többé-kevésbé az a funkciója, hogy kompetenciákat és oktatást adjon át más szakpolitikák, pl. a foglalkoztatás és társadalmi integráció támogatására (bizonyos típusú képzés bizonyos számú embernek való nyújtása), ez visszatartja a felnőttoktatási intézkedések tervezőit attól, hogy a felnőttoktatás terén innovációkat és kísérleteket végezzenek. Nagyon kevés olyan példa van a 2014–2020-as időszak tervezett intézkedéseiről szóló dokumentumokban, ahol a finanszírozók megfogalmazták és népszerűsítették vagy akár csak megengedték az innovációt.

Bár a rendelet és a struktúra lehetővé teszi a korábbi tanulás során szerzett kompetenciák felmérését és érvényesítését, ez a gyakorlatban nem igazán valósul meg. A szolgáltatók vonakodnak népszerűsíteni a tanulók felé, és hiányzik a megfelelő módszertani tudásuk. Ezt a helyzetet célzott intézkedésekkel kellene segíteni.

4.8 Minőségi oktatás biztosítása

A minőségbiztosítási keretrendszert nagyon vitatják a felnőttképzési szolgáltatók képviselői, pl. a Felnőttképzők Szövetsége³⁹. Kritikával érintik az új törvény által jelentett nehéz adminisztrációs terheket és a törvény minőségbiztosítási intézkedéseit, a képzés minőségére gyakorolt valódi hatásával szemben. Azt is kifejezik, hogy a tanulási eredmények felmérése (a bemeneti és kimeneti tényezők helyett) sokkal jobb lenne mind a tanuló, mind a finanszírozók számára, sokkal nagyobb rugalmasságot biztosítana a személyre szabott tanulás biztosításához, valamint kevesebb adminisztrációs terhet jelentene a szolgáltatók számára. Eddig nincs arra utaló jel, hogy a törvényhozó jól fogadta ezt a panaszt.

³⁹ <http://www.fvsz.hu/>

Az új, 2013-as felnőttképzési törvény előírja, hogy a hatásköre alá eső programokat vezető, felnőttekkel dolgozó szaktanároknak megfelelő oktatási képesítéssel, vagy legalább annak megfelelő felsőfokú fokozattal (ISCED 760) kell rendelkezniük. Más követelmények nincsenek a nem formális felnőttképzésben résztvevők kezdeti képzettségével szemben. Jellemzően a közoktatási rendszerben dolgozó tanárok vesznek részt a felnőttképzési programok szolgáltatásában. Létezik egy andragógiai mesterképzési program, amelyet második oktatási képesítésként lehet felvenni, de nincs más kezdeti oktatási kínálat. A felnőttképzők gyakornoki képzése nem kötelező, és nincs nagy kínálat a piacon felnőttoktatók minőségi, gyakorlatorientált képzéséből az általános és specifikus szakmai kompetenciáik fejlesztésére.

A megfelelő tudás és a felnőttoktatási alapelvek és eljárások megfelelő alkalmazása alapvető hatással van a felnőttoktatás és -képzés sikerére, és ez a tényező jelenleg nagyon alá van becsülve vagy nincs figyelembe véve a felnőttoktatási szakpolitikákban és gyakorlatokban. Ezért ezek kulcsfontosságúak annak biztosításához, hogy a felnőttoktatásban és -képzésben rendszeresen részt vevő oktatók rendelkezzenek a képzési programok sikeres szolgáltatásához szükséges gyakorlati készségekkel és képesítésekkel. Ez jelenleg a döntéshozók körében nem széles körben ismert és elismert. A következő fejlesztési programban erősen kellene fókuszálni a felnőttoktatási munkaerő professzionálissá tételére, különösen az alacsony képzettséggel és alapképzettséggel rendelkező felnőttekkel dolgozók esetén. Az oktatók és képzők foglalkoztatási státusza nagyon gyenge, legtöbb esetben nem állandó jellegű a foglalkoztatásuk, hanem csak szerződés-alapú, másod- vagy harmadállásúként.

4.9 A következő szakpolitika biztosítása

Amint már korábban jeleztük, nem létezik átfogó felnőttoktatási szakpolitika. Az egész életen át tartó tanulás stratégiája különböző, a minisztériumi szervek által meghatározott kezdeményezésekből áll össze. A kormány csak részben avatkozik be az ágazatba, és elsősorban specifikus célcsoportok oktatási lehetőségeinek a biztosítására fókuszál. Amint már korábban volt szó róla, gyakran van kommunikáció a különböző érintett minisztériumok között a felnőttoktatási rendszerben (vagy annak egy részében), de nem áll fenn struktúra az ötletek összehangolásának támogatására és a források optimális felhasználására. A felelős szervezeteknek nincs víziójuk a felnőttoktatásról, és a különböző kormányzati és egyéb szociális és gazdasági érdekelt feleknek sincs közös víziójuk. A különböző érdekelt felek nagyon különböző módokon fogják fel a felnőttoktatást és különösen annak minőségét. Kézzelfogható vízió nélkül nagyon nehéz kiépíteni az ágazatot és megismerni a fejlesztési igényeket. Ennek következtében hiányzik a szisztematikus megközelítés a tudás alapjának kiépítéséhez, illetve a lépések nyomon követéséhez és áttekintéséhez.

A felnőttoktatási szakpolitika és reformok szempontjából az elmúlt 12 hónapban nem volt kísérlet arra, hogy következő reformokat és megközelítéseket hozzanak létre. Minden kezdeményezés, amely hatással volt az új felnőttoktatási szakpolitikai intézkedésekre, vagy legalább kifejezte az új szakpolitikai fellépések igényét, külső kezdeményezésekből indult, nagymértékben a gyors digitalizációs folyamatnak, valamint a képzett munkaerő hiányának köszönhetően. Ezek közé a kezdeményezések közé tartozott a Digitális Oktatási

Stratégiáról szóló kormányhatározat és annak (a Digitális Jólét Program által koordinált, a Miniszterelnöki Hivatal miniszterelnöki biztosa által vezetett) végrehajtási terve, az Irinyi terv (a kormány fő stratégiája a gazdasági növekedés előmozdítására, egy kiemelt fontosságú újraparaszti terv) és (a Nemzetgazdasági Minisztérium, a Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság által koordinált) Ipar 4.0 Nemzeti Technológiai Platform, valamint az újonnan felállított Nemzeti Versenyképességi Tanács által megfogalmazott elvárások. Az Európai Bizottság különböző kezdeményezései és elvárásai (kompetenciafejlesztési pályák, nemzeti érvényesítési rendszer létrehozása stb.) egy másik külső követelményrendszert jelentenek, amely nyomást gyakorol a felnőttoktatás felelős megbízottjaira. Léteznek erőfeszítések a különböző kezdeményezések koordinálására, de ezek jelenleg még nincsenek egy általános reformprogramba építve, amely lehetőséget adna egy olyan általános megközelítés biztosítására, amely a változási folyamat minden szükségletét és elemét érintené, valamint áramvonalasítaná a korábban létező kezdeményezéseket, illetve erősebb kapcsolatokat és szinergiákat alakítana ki azokkal, különösen a strukturális alapok műveletek alatt létrehozott programokkal.

A korábbi beavatkozásokat és új fejlesztéseket alapvetően a gazdaság képviselői (a Nemzeti Versenyképességi Tanács üzleti vezetői, üzleti szövetségek és kamarák) segítették elő, annak a ténynek köszönhetően, hogy a szakoktatási és szakképzési ágazat képtelen volt reagálni a munkáltatói igényekre. Ez a képzett munkaerő egyre növekvő hiánya és az egyre nagyobb munkaerő-hiány mellett egyre fájdalmasabbá vált. Ennek eredményeképp az EU által elindított vagy tervezés alatt álló és a következő 2,5 évben végrehajtandó strukturális alapok programjai egyre inkább a gazdasági ágazatban jelentkező problémákra fókuszáltak. Ugyanakkor az évek óta hiányzó fejlesztési szakpolitika hiányából fakadó kapacitáshiány és az innovatív megközelítések, valamint a megvalósító szervezetek modern tudásának a hiánya korlátokat állított fel.

Az új kezdeményezések kidolgozása, valamint az EU strukturális alap programjai jó irányba mutatnak, a legfontosabb változásokra összpontosítanak, de a különböző kezdeményezések, programok és szervek közötti koordináció, valamint a kapacitásépítési és rendszerfejlesztési szempontok erősebbek lehetnének. Fennáll a veszélye annak, hogy nagy számú uniós finanszírozású programot úgy hajtanak végre, hogy a fókusz a forrásfelhasználási célkitűzések teljesítésén van, és azok nem járulnak hozzá a főbb rendszerszintű reformokhoz és kapacitásépítéshez.

A jelenlegi jogszabályozás állandó kritikát kap⁴⁰, miszerint nem biztosít megfelelő jogszabályi infrastruktúrát a vállalatok és általában a gazdaság igényeinek kielégítésére. A vállalatok ilyen kritikái hatására a kormány nemrég elindított néhány változást⁴¹, amely

⁴⁰ Példa: Parragh László, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnöke Kecskeméten, a 2016.09.15-i éves közgazdász-vándorgyűlésen elhangzott beszédében hangsúlyozza a felnőttképzés hatékonyságának hiányát http://hvg.hu/gazdasag/20160915_Parragh_Laszlo_Kozgazdasz_Vandorgyules_jarulekcsokkentek_munkaerohi_any

⁴¹ [Tervezet a felnőttképzési szakmai programkövetelmények nyilvántartásba vételének követelményeiről és eljárási rendjéről, valamint a szakmai végzettség megszerzésének igazolásáról szóló 59/2013. \(XII. 13.\) NGM rendelet módosításáról.](http://www.kormany.hu/hu/dok?source=8&type=302#!DocumentBrowse) <http://www.kormany.hu/hu/dok?source=8&type=302#!DocumentBrowse>

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

lehetővé fogja tenni a vállalatok számára, hogy új, rövidebb időtartamú és gyorsabb eljárású szakképzési programokat indítsanak.

5.0 A FELNŐTTOKTATÁSI RENDSZER ERŐSSÉGEI ÉS GYENGÉI

5.1 Erősségek

- Nagyon erős a fókusz a munkaerő-piaci igények kielégítésére és a munkaerő-piaci előrehaladás elősegítésére, illetve a tanulók foglalkoztathatóságára. A felnőtt- és szakmai oktatást biztosító rendszer irányítási és minőségbiztosítási struktúráiba épített kereskedelmi kamarák ennek hatékony eszközei lehetnek. Ugyanakkor a működési igények hatékonyságát felügyelni kell és ki kell értékelni, a folyamatokat és mechanizmusokat finomhangolni kell a viszonylag újonnan felállított struktúra optimalizálásához.
- A nemzeti és uniós források integráltak és koncentráltak, a szakpolitika közös finanszírozási eszközökön keresztül valósul meg. A EU strukturális alapok végrehajtási struktúrája biztosítja a más szakpolitikákkal és különböző érdekelt felekkel való koordinálást, pl. az alacsony képzettségű felnőtteket célzó intézkedések és gyermekeik oktatásának harmonizálásával kiaknázhatók a beavatkozások szinergiái.

5.2 Gyengeségek

- Még mindig nincsenek olyan hatékonyan működő struktúrák és megfelelő megoldások, amelyek biztosítanak, hogy a felnőttoktatási és -képzési kínálatok kielégítsék mind a munkáltatók, mind a tanulók specifikus igényeit.
- A felnőttoktatási vízió hiánya: a felnőttkori tanulást érintő szakpolitikák arra összpontosítanak, hogy hogyan könnyíthetik meg a foglalkoztatási szakpolitika megvalósítását és az uniós strukturális alapok felhasználását. Mostanában egyre jobban összpontosítanak a munkaadók igényeire és kéréseire, valamint a munkaerő-hiány csökkentésére. De minden rendszerszintű fejlesztési és reformfolyamat alapvető előfeltétele, hogy legyen egy vízió arról, milyen szerepet fog betölteni a felnőttkori tanulás a magyar társadalomban, és hogyan segítheti elő a fenntartható életet, jobb életminőséget és gazdasági növekedést. Ilyen víziót kell létrehozni és megosztani a fő érdekelt feleknek, máskülönben a politikai beavatkozások ad-hoc jellegűek lesznek, összefüggéstelen mintázatot fognak követni, amit nem minden érdekelt fél támogat.
- A teljes felnőttoktatási ágazatról szóló megbízható, minőségi adatok hiánya, ideértve mind a magán, mind a közfinanszírozott szolgáltatásokat. Megfelelő vezetői információs rendszer nélkül lehetetlen kiértékelni az ellátórendszer mennyiségi dimenzióit és minőségi szempontjait és elemzéseket készíteni a megfelelő stratégiákról. Az OSAP nyilvánosan elérhető ágazati adatbázis nem teljes, az elemei nincsenek elmagyarázva, az adatok átfedik egymást, és nem lehet megfelelő elemzéseket készíteni az adatbázis segítségével. A különböző statisztikai források különböző meghatározásokat használnak és különféle eredményeket adnak.
- Bár már van valamennyi koordináció a minisztériumok és más érdekelt felek között az EU strukturális alapjainak eltervezésében és megvalósításában, még mindig komoly igény van arra, hogy átfogóbb, az ágazat minden területét és szegmensét

érintő megközelítéseket alkalmazzunk a felnőttkori tanulással szemben. Mivel a felnőttkori tanulást érintő szakpolitikák csupán a szakmai és munkaerő-piaci képzésekre vannak leszűkítve, a szakpolitikák nem tudnak más kreatív potenciálokat felszabadítani a felnőtt lakosság körében. Ez szélesebb koncepciót igényel a tanulás előnyeinek elismeréséről, arról, hogy a tanulás hogyan történik, a valódi motiváció szerepéről, és arról, hogy a különböző területeken szerzett készségek hogyan alakíthatók a munkahelyeken használható, értékes készségekké.

- Hiányzik a tanulók hangja a felnőttoktatási rendszer alakítási és reform-folyamataiból, a tanulók közvetett módokon, pl. ngo-kon, szakszervezeteken keresztül sincsenek képviseltetve – ez megkérdőjelezi, hogy lehetséges-e relevánssá tenni a felnőttoktatást.
- A főbb érdekelt feleknek nincs közös értelmezése a MINŐSÉG fogalmáról a felnőttoktatásban.
- A programozási alapelv miatt jelenleg a felnőttképzési ágazat aktivitási szintje nagyban az uniós források ciklikus elérhetőségétől függ. A képzést legtöbb esetben operatív programokon keresztül biztosítják, periodikus beavatkozásokkal, ami a képzések „monszun” és „száraz évszak” időszakjainak rendszeres váltakozását vonja maga után. Az állandóság hiánya megbízhatatlanná teszi az állami finanszírozású képzések állandóságát a tanuló és a állami foglalkoztatási szolgálat alkalmazottai és a célcsoport egyéb támogatási szolgáltatásai számára, ugyanakkor lehetetlenné teszi a stabil képzési alkalmazotti kapacitások fenntartását a képzésszolgáltatók számára. Ennek következtében a legtöbb képzésszolgáltató csak egy kis adminisztratív egységet tart fenn, és óradíjas alapon vesz fel oktatókat a képzésekre. Az oktatók és képzők jelentős része kénytelen teljes munkaidejű állást vállalni a közoktatásban, és csak munka után, szerződéses állásként részt venni a felnőttoktatásban. A képzők szakmai fejlődése, a szolgáltatók kapacitás- és tudásépítése nagyjából lehetetlen.
- A fejlődés és innováció, a tudásgyűjtési és -megosztási mechanizmusok hiánya jelentős gátat szabnak az ágazat szakmai kapacitásának. Erős igény van az ágazat a mostaninál sokkal mélyebb és szélesebb körű professzionalizálódására. Képzői szinten más oktatási területeknél sokkal meghatározottabb szakmai személyazonosságra van szükség, a képzők különböző oktatási lehetőségeket igényelnek, a tanárok képzését jobban a nemzetközi fejlesztési trendekhez kellene igazítani.

6.0 TOVÁBBI SZAKPOLITIKAI REFORMOKRA ÉS IRÁNYMUTATÁSOKRA VAN SZÜKSÉG

A magyarországi felnőttkori tanulás modernizálását főleg az a szándék vezeti, hogy megfeleljenek a külső (EU-s) követelményeknek (olyan politikai eszközök bevezetése, mint az országos képesítési keretrendszer, a korábbi tanulás érvényesítése és elismerése mint ex-ante feltétel stb.), ami az ágazatba lassan beáramló formális megoldásokhoz vezetett. Következésképpen további szakpolitikai reformokat kell megvalósítani, két irányban: 1.) a formálisan bevezetett politikai eszközök hasznosítása az EU ajánlása és kezdeményezése alapján 2.) szakpolitikai eszközök és intézkedések korszerűsítése és fejlesztése az EU által indított reformfolyamat által nem érintett, de a magyar társadalom és a munkaerőpiac igényei és elvárásai szerint fontos területeken. Az elsőre jó példa az országos képesítési keretrendszer hasznosítása, a korábban felállított irányító rendszer, valamint a korábbi tanulás elismerése és érvényesítése a további szakpolitikai fejlesztésekben. Az utóbbira a felügyeleti és értékelési gyakorlatok javítása, a közös vízió kialakítása a felnőttkori tanuláshoz, a felnőttoktatási személyzet professzionalizálásának támogatása, átfogó szakpolitikák kialakítása a felnőttek alapkészségeihez, és a felnőttkori tanulás népszerűsítése lehet kiemelt szakpolitikai fejlesztési példa.

Az országos képesítési keretrendszer hasznosítása

A Magyar Képesítési Keretrendszer referencia- és öngazolási jelentése az EQF és a QF-EHEA számára 2015. február 3-án került bemutatásra az Európai Képesítési Keretrendszer tanácsadó csoportjának. 2016 februárjára a Magyar Képesítési Nyilvántartásban és a⁴² Felsőoktatási Nyilvántartásban felsorolt képesítések⁴³ rendelkeznek HuQF-szinttel. A szakmai képesítés megszerzését célzó felnőttoktatási tevékenységek, illetve azok, amelyek nem szerepelnek a Magyar Képesítési Nyilvántartásban, határozatlan időre kiadott engedéllyel végezhetők.

A Magyar Képesítési Nyilvántartásban nem felsorolt, állami finanszírozású szakképzési programok indítási kérvényét az illetékes hatóságnál kell leadni, a program MKKR-szintjével. A jelentés 2. fejezetében bemutatott felnőttképzési törvényre hivatkozva, az MKKR-szintek már alkalmazásra kerültek a Magyar Képesítési Nyilvántartásban felsorolt szakképzési programok vonatkozásában (a felnőttképzési törvény szerinti „A” kategóriás képzési programok), és rendelet útján kell megvalósítani őket a Magyar Képesítési Nyilvántartásban nem felsorolt közfinanszírozású szakképzési programok tekintetében („B” kategóriás képzési programok). A jogszabályi kötelezettséget és a gyakorlati megvalósítást (az MKKR-szintek hivatkozása) ki kell terjeszteni a közfinanszírozású általános vagy egyéb nyelvi tanfolyamokra („C” kategóriás képzési programok), ahogy más közfinanszírozású képzési tanfolyamokra is („D” kategóriás képzési programok).

Az LLL irányító rendszerének további fejlesztése és professzionalizálása, a felnőtt igényeket és az egész életen át tartó tanulást figyelembe véve specifikus kompetenciákkal: iránymutatási kompetenciák, nem egyenértékűek a karrierútmutatással a gyermekek és fiatal felnőttek esetén, a formális oktatási rendszer részeként. A korábban

⁴² 2016/25. kormányrendelet (II. 25.)

⁴³ 2015/139. kormányrendelet (VI. 9.)

felállított nemzeti irányító rendszer csak egy látens szakértői hálózat. Az iránymutatási szolgáltatásokat a terv szerint karrierútmutatásként integrálják a regionális szakképzési központ szolgáltatási portfóliójába a szakképzésben részt vevő diákok számára, de nem áll rendelkezésre információ arra vonatkozóan, hogy hogyan fogja a felnőttek igényeit szolgálni, valamint hogy a korábban kiképzett szakértők kapacitásait hogyan fogják hasznosítani. Fontos lenne, hogy az egész életen át tartó tanulás iránymutatása könnyedén hozzáférhető legyen a polgárok számára, és a tanácsadók fel legyenek készülve a felnőttek igényeire. A korábban felállított speciálisan képzett szakértői hálózat hasznosítása fontos lenne az új irányító rendszer felállításakor.

A korábbi tanulás elismerése és érvényesítése jogilag lehetséges, de ennek nincs meg a kialakult gyakorlata. A képzésszolgáltatók oldaláról hiányoznak az ösztönzők, illetve a megfelelő tudás és módszertan. További szakpolitikai intézkedésekre van szükség ennek a fontos eszköznek a megalapozásához, hogy a felnőttkori tanulás sokkal rugalmasabbá és hozzáférhetőbbé váljon.

A szakpolitikai hatások felügyelete és értékelése, az új szakpolitikák alapjainak megteremtése

A felnőttoktatási törvény korlátozott számú tevékenységet fed le Magyarországon. Ennek következtében az állami hatóságok és kamarák nagyon korlátozott információkkal és adatokkal rendelkeznek a felnőttoktatásról, különösen a nem formális felnőttoktatásról. Ezenkívül számos fontos kérdéssel, mint amilyen „a felnőttkori tanulás intézkedéseinek kihatása és hatékonysága” vagy hogy „milyen kulcskompetenciákat hiányolnak a kkv-k a leginkább” nincsenek releváns tanulmányok vagy kutatások. Az olyan intézkedések, amelyek több információt igényelnének, de nem szabályoznák túl a felnőttoktatási rendszert és nem sértenék a személyes adatokat, hozzájárulhatnak a bizonyítékalapú politikai döntéshozatalhoz.

A felnőttoktatási személyzet és szolgáltatók professzionalizálásával foglalkozni kell annak érdekében, hogy jelentősen nőjön a minőség és a hatékonyság. Fontos, hogy a felnőttoktatás külön szakmaként legyen elismerve az által, hogy követelményeket támasztunk minden a felnőttoktatást biztosító személlyel szemben. Nagyon fontos a kezdeti oktatás kifejlesztése, valamint a folyamatos szakmai fejlődést elősegítő ösztönzők és lehetőségek kidolgozása. A felnőtt alapkészségekre való általános felnőttoktatási pedagógiai specializáció, a digitális készségek oktatása, az információs és kommunikációs technológiák hasznosítása a tanítás során, a digitális tanulás támogatására szolgáló specifikus pedagógiai megközelítések kiemelt kompetenciák lehetnének az ágazat fejlesztésekor.

Az alapkészségre vonatkozó szakpolitikák kidolgozása (kutatással és tényekkel alátámasztott stratégia, koordináció a kormányzati hivatalok között az általános szakpolitikák kidolgozására, szakpolitikai eszközök kidolgozására, mint pl. írás-olvasási, számolási készségek kompetencia-keretrendszer, a népesség tudatosságának növelése). Az alapkészség-intézkedések az uniós finanszírozású operatív programok szórványos, nem túl jól koordinált beavatkozásai. A helyzetértékelésre használható adatok nagyon korlátozottak, hiányos az átfogó és koordinált alapkészség-politikák és új, minőségi szolgáltatások szükségességének megértése.

A felnőttkori tanulás népszerűsítése, a felnőttkori tanulás előnyeinek és társadalmi értékeinek tudatosítása, a közösségi elismerés növelése, valamint a felnőttkori tanulás társadalmi elismerésének növelése. A felnőttkori tanulásnak általánosságban nagyon alacsony a reputációja, mind közösségi, mind társadalmi szinten. A részvétel javítása érdekében fontos lenne megváltoztatni ezt a szemléletet és percepciót. A nem kormányzati szervezetek fő szerepet játszhatnának ebben, de ők jelenleg nagyon korlátozottan járulnak hozzá a felnőttoktatáshoz.

A kompetenciafejlesztési pályákra irányuló stratégiák a fentiek közül számos kihívást megcélozhatnának, egy koherens és koordinált reformfolyamatban.

7.0 ÖSSZEGZÉS

Magyarország jelentős előrelépést tett a 20–64 évesek foglalkoztatottsági arányának 59,9%-ról (képzetlen 37%) (2010) 71,5%-ra (képzetlen 51,7%) (2016) emelésével, és a 2020-ra kitűzött nemzeti és uniós 75%-os célkitűzés elérhetővé vált. Ezalatt a kormány komoly kritikák érték, amiért radikálisan csökkentette a munkanélküliségi juttatások alkalmazási körét és hatályát, és a közmunkaprogramot tette a legfőbb munkanélküliségi ellátássá. Mindeközben meg kellett felelnie a közmunkaprogramból az elsődleges munkaerőpiacra való áttérés megkönnyítésére vonatkozó specifikus ajánlásoknak, és meg kellett erősítenie az egyéb aktív munkaerő-piaci intézkedéseket. Az egész életen át tartó tanulás részvételi aránya 6,3%-os (2016), továbbra is nagyon az uniós átlag alatti, és messze a 2020-ra kitűzött 15%-os uniós és nemzeti célkitűzés alatti. A célkitűzés elérése irreálisnak tűnik, akkor is, ha figyelembe vesszük a sok, nemrég indult beavatkozást a foglalkoztathatóság és társadalmi integráció elősegítésére, amelyek kihatása főleg 2018–2020-ban várható, és amelyeket ESZA-forrásokból finanszíroznak a 2014–2020-es költségvetési előirányzatban.

Amint azt a fentiekben bemutatjuk, Magyarország felnőttoktatása igencsak összefüggéstelen, nincs átfogó jogi és intézményi keretrendszere, és főleg a magán, kereskedelmi szolgáltatók, valamint a közoktatási rendszer által biztosított tanulásra hagyatkozik. A kormány úgy döntött, hogy az elérhető állami forrásokat (társfinanszírozási rendszerbe integrált nemzeti és uniós források) nagyrészt korlátozott számú prioritásra összpontosítja:

- A munkaerő versenyképességének növelése a munkáltató által megkövetelt készségekkel nem rendelkező emberek kompetenciafejlesztése által.
- Az alacsony képzettségű emberek foglalkoztathatóságának javítása olyan képesítések megszerzésére való buzdításuk által, amelyek értéket jelentenek a munkaerőpiacon.
- Alapvető életvezetési készségek, valamint formális alapszintű és középszintű oktatás biztosítása az alacsony képzettségű, többszörösen hátrányos helyzetű személyek, valamint azok számára, akiknek a társadalmi integrációját csak több, integrált beavatkozással lehet elősegíteni.

Az által, hogy a közforrások ezen szakpolitikai prioritásokra való fordítása mellett döntöttek, a minőségbiztosításra vonatkozó jogszabályok és szabályozások az elmúlt néhány évben azzal a szándékkal lettek megalkotva, hogy a képzési ajánlatokkal, illetve azok magas színvonalának és átláthatóságának biztosításával választ adjanak a munkaerő-piaci igényekre. A közpénzek képzésekbe való beruházása valódi kihatással van az egyének foglalkoztathatóságára. Általános kétségek merülnek fel a tekintetben, hogy ezek a célok a kiválasztott szabályozási eszközökkel elérhető-e. Különösen a munkáltatói képviselők nagyon kritikusak, ami a kormányzati kezdeményezések szabályozási kiigazításaihoz vezetett, különösen 2017 közepe óta. Miközben a közpénzekből finanszírozott felnőttoktatásra és -képzésre továbbra is komoly szabályozások vonatkoznak, a szakpolitika alkalmazási körén kívül eső felnőttoktatást főleg a piaci mechanizmusok működtetik, ami sok olyan esetben megbukni tűnik, ahol a tanulási igények kézzelfoghatók (pl. digitális készségek).

Ugyanakkor a főleg az EU követelményei által ösztönzött korszerűsítési folyamatok ellenére a fenti törekvések hatékonysága megkérdőjelezhető, ugyanis a jelenlegi szakpolitika és szolgáltatások sokkal inkább írhatók le a modern (tömeges) felnőttoktatási modell jellemzőivel (pl. meghatározott fokozatok, tananyag-orientált, vizsgaorientált, előadások és prezentációk által dominált, külső motivációra épít, pl. jogi kötelezettség és részvételi díj, a részvétel dokumentációjára alapozott elszámolás stb.). Sokkal kevésbé kapcsolódik a posztmodern felnőttoktatási modellhez (az iránymutatás fontosságának elismerése, rövid tanulási ciklusok, a szükségletek és érdeklődési körök alapján, a kompetenciák felmérése, magasan személyre szabott tanulási programok, rugalmasság és individuális szolgáltatások, a tanulás eredménye szerinti megközelítés a tervezés és kiértékelés során, professzionalizálás és felnőttoktatási személyzet stb.).

A következő három év kihívását az jelenti, hogy az ágazatba áramló, óriási mennyiségű uniós strukturális alapok a korszerűsítést is szolgálni fogják-e, és hozzájárulnak-e az egész életen át tartó tanulás elősegítéséhez a népesség körében, vagy elsősorban a felhasználási feltételeknek fognak-e megfelelni, és meghagyják az embereknek azt a percepcióját, hogy a felnőttoktatás és -képzés képtelen hozzájárulni az életük nehézségeinek leküzdéséhez és ahhoz, hogy minőségibb, teljesebb életet élhessenek.

Általánosságban elmondható, hogy a kormány kapacitása korlátozott a tekintetben, hogy kielégítően foglalkozzon a következő legfontosabb kihívásokkal:

- Jelentősen emelni a felnőttoktatásban való részvételt, növelni a tudatosságot a tanulás előnyeivel kapcsolatban, és a tanulást a népesség szélesebb köre számára vonzóbbá tenni;
- Beépíteni az oktatást a helyi közösség életébe, a helyi önkormányzatokat feljogosítani a felnőttoktatás népszerűsítésére, bevonni a közösségi vezetőket az egész életen át tartó tanulás megértésébe és népszerűsítésébe, hogy ezáltal fenntartható közösségek jöjjenek létre;
- Biztosítani a szolgáltatások rugalmasságát, biztosítani a változó oktatási igényekre való gyors válaszadást, és széleskörű tanulási lehetőségeket kínálni, hogy mindenki megtalálja az egyéni tanulási útvonalát;
- Javítani a szolgáltatásokat, követni a nemzetközi fejlesztési trendeket a tanulási technológiák terén, hasznosítani az információs és kommunikációs technológiákat, és népszerűsíteni az innovatív megoldásokat;
- Figyelembe venni a tanulók hangját a reformfolyamatok során;
- Szisztematikusan növelni az ágazati tudást, elősegíteni a felnőttoktatási innovációkat, biztosítani a legjobb gyakorlatok és nagy hatású megoldások megosztását és érvényesítését;
- Következésképpen, bizonyítékalapú megközelítéseket alkalmazni a szakpolitika-formálásban, kutatást és kiértékelést alkalmazni a tudás létrehozásához, hogy a szakpolitika és gyakorlat között jobb interakciók jöjjenek létre.

8.0 IRODALOMJEGYZÉK

Bakó T. és Lakatos J., (2016). A Magyarországi Munkaerőpiac 2015-ben. MTA Közgazdaságtudományi Intézet.
http://econ.core.hu/file/download/mt_2015_hun/munkapiac.pdf

Az Eurydia a magyarországi felnőttoktatásról és -képzésről szóló cikke szerint:
https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Hungary:Adult_Education_and_Training

Belügyminisztérium, (2015). A közfoglalkoztatás aktuális kihívásai – javasolt fejlesztési irányok, konferencia összefoglaló A BM KSEM

Benk, Sz. és Morvai, E., (2017). A hazai foglalkoztatás alakulása régiós összevetésben
<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/szakmai-cikkek/tovabbi-szakmai-cikkek/benk-szilard-morvai-endre-a-hazai-foglalkoztatasi-alakulasa-regios-osszevetesben>

A Magyar Nemzeti Bank kiadványa

Bertalan T., (2016). A felnőttképzési törvény változásainak hatása a felnőttképzést folytató intézményekre, NMI.
http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://www.nmi.hu/storage/files/files/2015/Bertalan_TamasNMI_Konf_FK_BT.pptx&gws_rd=cr&ei=xH-sV5v3GIuLarfqu7AM

Cedefop, (2015). Cvet in Europe the way ahead. Az Európai Unió Kiadóhivatala. Luxemburg. file:///C:/Users/user/Downloads/3070_en.pdf

Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, Magyar Tudományos Akadémia (2016). Munkaerőpiaci Tükör 2015

Magyarország 2017–2021 időszakra vonatkozó konvergenciaprogramja.
<https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-european-semester-convergence-programme-hungary-en.pdf>

Országos jelentés a MAGYARORSZÁGI felnőttoktatásról, (2011). Helsinki. EAEA.
http://www.eaea.org/media/resources/ae-in-europe/hungary_country-report-on-adult-education-in-hungary.pdf

Közfoglalkoztatási Helyettes Államtitkárság (2016). Havi tájékoztató a közfoglalkoztatás alakulásáról, 2015. december.
http://kozfoglalkoztatasi.kormany.hu/download/3/3a/41000/Havi%20t%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%B3_2015_dec.pdf

Egetenmeyer R. (ed.) Participation and Non-participation in Adult Education and Learning in Hungary in Comparative Perspectives from the 2015 Würzburg Winter School, Adult Education and Lifelong Learning in Europe and Beyond, 157-158. o. Peter Lang kiadás.

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

<http://docplayer.net/14836185-Adult-education-and-lifelong-learning-in-europe-and-beyond.html>

Eurostat, (2015). A népesség nem, életkor, állampolgárság és munkaügyi helyzet szerint, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_pganws&lang=en

Eurostat, (2015). Oktatásban és képzésben való részvételi arány (elmúlt 4 hét) nem és kor szerint, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=trng_lfs_01&lang=en

Eurostat, (2015). Oktatásban és képzésben való részvételi arány (elmúlt 4 hét) nem és végzettségi szint szerint, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=trng_lfse_03&lang=en

Eurostat (2015). Az egyének digitáliskészség-szintje, http://ec.europa.eu/eurostat/web/information-society/data/database?p_p_id=NavTreeportletprod_WAR_NavTreeportletprod_INSTANCE_pgrsK5zx6I84&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1#

Educatio Nonprofit Kft, (2015) Diplomás Pályakövetési Rendszer országos kutatás

https://www.felvi.hu/pub_bin/dload/DPR_tanulmanyok/frissdiplomasok_2014_zarotanutmany.pdf

Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program, (2016). EFOP pályázatok <http://www.efop-palyazat.hu/efk-2016/>

Emberi Erőforrások Minisztériuma, (2014). Az Egész Életen Át Tartó Tanulás Szakpolitikájának Keretstratégiája a 2014-2020 közötti időszakra. <http://www.kormany.hu/download/7/fe/20000/Eg%C3%A9sz%20%C3%A9leten%20%C3%A1t%20tart%C3%B3%20tanul%C3%A1s.pdf>

Emberi Erőforrások Minisztériuma, (2016). Az Egész Életen Át Tartó Tanulás Szakpolitikájának Keretstratégiája, Cselekvési Terv 2014-2020 munkadokumentum az Emberi Erőforrások Minisztériuma Európai Unió Fejlesztéspolitikáért Felelős Államtitkárságának összeállításában.

Emberi Erőforrások Minisztériuma (2017). Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) éves fejlesztési kerete <https://www.palyazat.gov.hu/ves-fejlesztisi-keretek>

Európai Bizottság, (2016). Folyamatban lévő reformok és politikai fejlemények https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Hungary:Ongoing_Reforms_and_Policy_Developments

Expanzió Humán Tanácsadó Kft., (2011). Megállapítások és javaslatok a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség számára „a TÁMOP felsőoktatási, közoktatási és kulturális

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

konstrukcióinak értékelése” témában a TÁMOP egészére vonatkozóan
<https://www.palyazat.gov.hu/download.php?objectId=40130> [hozzáférés: 2016.08.26.]

Farkas É. (2013). A láthatatlan szakma, Tények és tendenciák a felnőttképzés 25 évéről
typiArt Médiaműhely Kft. <http://mek.oszk.hu/15300/15399/15399.pdf>

Farkas É. és Henczi L., (2014). A felnőttképzés új szabályozása, Felnőttképzési kézikönyv
Budapest. MKIK.
http://www.mkik.hu/upload/mkik/felnottkepzes/vegleges_felnottkepzesi_kezikonyv.pdf

Fazekas K. és Varga J., (2015). Munkaerőpiaci Tükör 2015 Budapest. Gazdaságkutató
Intézet, Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, Magyar Tudományos
Akadémia.
http://www.mtakti.hu/file/download/HLM2015/TheHungarianLabourMarket_2015_onefile.pdf

Fábián B., (2015). A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény módosításai.
<http://felnottkepzesiengedely.com/2015/05/24/a-felnottkepzesrol-szolo-2013-evi-lxxvii-torveny-modositas/>

FVSZ, (2016). A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény módosításai. Magyar
Közlöny 88/2016 szám. http://www.fvsz.hu/files/tartalom/mk_16_088.pdf

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program, (2016). GINOP pályázatok.
<http://www.ginop.hu/palyazatok/efk-2016/>

Hétfa Kutatóintézet, Revita Alapítvány (2013), Foglalkoztathatóság javítását szolgáló
intézkedések értékelése

Horváth Á. és Palotai P. Politikaformálás a felnőttoktatásban, összehasonlító megközelítés
21 európai régióban, 39-48. o. AEWB.
file:///C:/Users/user/Desktop/Saj%C3%A1t/9783763956814_leseprobe_01.pdf

ICFGHK, (2013). Tematikus munkacsoport a felnőttkori tanulás finanszírozására, országos
adatlap: Magyarország

Kardos Krisztina, (2015). Felnőttképzés. infoszolg., Képviselői Információs Szolgálat.
http://www.parlament.hu/documents/10181/303867/2015_13_felnottkepzes/8385d146-77ce-45a1-9246-9cfc2c19645b

Kovács T., BA-diák. Felnőttoktatás Magyarországon, ERASMUS intenzív program,
összehasonlító tanulmányok és nemzetközi stratégiák az egész életen át tartó tanúláshoz,
2. csoport – Rugalmas útvonalak a felnőttoktatásban. Pécsi Egyetem
http://www.academia.edu/5888647/Tamas_Kovacs_-_Adult_Education_in_Hungary

Központi Statisztikai Hivatal, (2014). Felnőttoktatás, felnőttképzés (a Központi Statisztikai
Hivatal kiadásában). <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/felnottoktatas13.pdf>

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

Központi Statisztikai Hivatal, (2015). Egyetemek, főiskolák nappali képzésére jelentkezők és felvettek (1990–) (a Központi Statisztikai Hivatal kiadásában), https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_zoi006.html

Központi Statisztikai Hivatal, (2016). 142 ezer fővel dolgoznak többen, mint egy évvel ezelőtt. Gyorstájékoztató. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/fog/fog1606.html>

Központi Statisztikai Hivatal, (2016). Betöltésre váró álláshelyek, 2016. I. negyedév. Statisztikai Tükör. <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/uresallas161.pdf>

Központi Statisztikai Hivatal (2016): Oktatási adatok, 2015/2016. Itt: Statisztikai Tükör. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas1516.pdf>

Magyar Nemzeti Bank (2017) 37–41. o. 3–3. keretes írás: Kihasztnalatlan munkaerő-kapacitások a piaci alapú foglalkoztatás szempontjából az Inflációs Jelentés 2017. márciusi számában <https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/inflacios-jelentes/2017-03-30-inflacios-jelentes-2017-marcus>

Magyar Nemzeti Bank (2017) Inflációs jelentés, 2017. március <https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/inflacios-jelentes/2017-03-30-inflacios-jelentes-2017-marcus>

Metis GmbH, Fondazione Brodolini és Panteia (2016): ESF expost értékelési összefoglalás 2007–2013. Országjelentés – Magyarország

Minsik Choi (2014-2015). Közfoglalkoztatás és szakképzési rendszer az emberi erőforrások hatékony használatára, tudásmegosztási program Magyarországgal. Korea. Ewha Womans University. <http://www.kormany.hu/download/6/07/90000/%5B201415%20KSP%20with%20Hungary%5D%20Final%20Report.pdf>

MTI (2017). Elfogadta a kormány a versenyképességi tanács javaslatait <http://www.hirado.hu/2017/04/06/elfogadta-a-kormany-a-versenykepességi-tanacs-javaslatait/>

MTI (2017). A fejlődő magyar gazdaságnak képzett munkaerőre van szüksége <http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium/munkaeropiaci-es-kepzesi-allamtitkarsag/hirek/a-fejlodo-magyar-gazdasagnak-kepzett-munkaerore-van-szuksege>

Magyarország 2017. évi nemzeti reformprogramja. <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-european-semester-national-reform-programme-hungary-en.pdf>

Nemzetgazdasági Minisztérium, (2017). Több mint 100 ezres létszámnövekedés az elsődleges munkaerőpiacon <http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium/munkaeropiaci-es-kepzesi-allamtitkarsag/hirek/tobb-mint-100-ezres-letszamnovekedes-az-elsodleges-munkaeropiakon>

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal (2016). Tájékoztató a 2017. január 1-től az NSZFH és a PMKH közötti feladatátadásról https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=757:tajekoztatas-a-2017-január-1-tól-az-nszfh-es-a-pmkh-koztotti-feladatatasrol&catid=10:hir-fj&Itemid=166

NGM, (2014). 58/2013 (XII.13.) NGM rendelet, a felnőttképzési minőségbiztosítási keretrendszeréről, valamint a Felnőttképzési Szakértői Bizottság tagjairól, feladatairól és működésének részletes szabályairól, http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300058.NGM

Nemzetgazdasági Minisztérium, Gazdasági Innovációs Operatív Program (GINOP). A Gazdasági Innovációs Operatív Program Éves Fejlesztési Kerete a 2016-os évben <https://www.ginop.hu/palyazatok/efk-2016/>

OECD, (2016). Gazdasági felmérések: Magyarország 2016

OECD, (2014). Munkaügyi kilátások 2014. http://www.oecd-ilibrary.org/employment/oecd-employment-outlook-2014_empl_outlook-2014-en

Ónozó, L., (2017). Hogyan erősíthető még a magyar munkapiac hosszú távú felzárkózása? <https://www.mnb.hu/kiadvanyok/szakmai-cikkek/tovabbi-szakmai-cikkek/onozo-livia-hogyan-erositheto-meg-a-magyar-munkaeropiac-hosszu-tavu-felzarkozasa>

A Magyar Nemzeti Bank kiadványa

Pásztor T. és Rácz R., (2015). Szak- és felnőttképzés, Tanévnívó. NMH. IV. szám, 10–13. o. file:///C:/Users/user/Downloads/Szak_es_Felnottkepzes_2015_Tanevnyito.pdf

Tóthné Kiss, P., Vida C. és Literáti, G., (2015). Tanulmány a 2007–2013. évi EU költségvetési időszakban Magyarország részére juttatott közösségi támogatások összefoglaló bemutatásáról, értékeléséről, Állami Számvevőszék

https://www.asz.hu/storage/files/files/Publikaciok/Elemzesek_tanulmanyok/2015/2007_2013_eu_koltsegvetes_i_doszakban_magyarország_reszere_juttatott_kozossegi_tamogatások_összefoglaló_bemutatása_ertekelese.pdf [hozzáférés: 2016.10.04]

Vincze Fekete L.– Molnarstadler K., (2015). A felnőttoktatási ágazat igényeinek és kihívásainak írásztal-elemzése Budapest. Oktatásfejlesztési Observatórium Központ. http://www.praline-project.eu/download/1601PRALINE_IO1_Annex%20I_11-2015.pdf

Weboldalak

Agrár-szakképző Iskolák Hálózata.

<http://www.aszih.nakvi.hu/agrarszakkepzo-iskolak-halozata>

ECVET Nemzeti Koordináló Pont.

<http://ecvet.nive.hu>

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kht.

<http://www.educatio.hu>

Emberi Erőforrások Minisztériuma.

<http://www.kormany.hu/en/ministry-of-human-resources>

Emberi Erőforrás Támogatáskezelő (EMET).

<http://www.emet.gov.hu>

Munkaerő-piaci előrejelzések felállítása és strukturális változások előre látása. TÁMOP kiemelt projekt – 2.3.2-09/1. Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézet. <http://elorejelzes.mtakti.hu/english/>

Felnőttképzők Országos Szövetsége.

<http://www.fvsz.hu>

A magyar kormány weboldala. <http://www.kormany.hu/en>

Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK). <http://www.klik.gov.hu>

Központi Statisztikai Hivatal:

<http://www.ksh.hu/?lang=en>

Nemzeti Agrárgazdasági Kamara. <http://www.nak.hu/en/> Magyar Europass Központ.

<http://www.europass.hu/>

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

<http://www.mkik.hu/en>

Magyar Munkaerőpiaci Prognózis.

<http://www.mmpp.hu/main.php>

Magyar Szakképzők Társasága.

<http://www.mszt.iif.hu/>

MKIK Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézet. <http://www.gvi.hu>

Nemzetgazdasági Minisztérium.

<http://www.kormany.hu/en/ministry-for-national-economy>

Nemzeti Pályainformációs Központ

<http://www.npk.hu>

Nemzeti Pályaorientációs Portál.

<http://www.eletpalya.munka.hu>

Nemzeti Pályaorientációs Tanács

http://internet.afsz.hu/engine.aspx?page=full_kulfoldi_palyaor_eu_magyar_llg_tanacs

Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal.

<https://www.nive.hu/>

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

Oktatásfejlesztési Observatory Központ.

<http://www.observatory.org.hu/>

Oktatási Hivatal.

<http://www.oh.gov.hu>

Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet.

<http://www.ofi.hu>

Országos Felsőoktatási Információs Központ: <http://www.felvi.hu>

Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. .

<http://www.ofa.hu>

OSAP 1665 Statisztikai Felület/Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet. Adatbázis [online].

<http://osap.nive.hu/>

Palló felnőttképzési tájékoztató szolgálat.

<http://felnottkepzesinfo.hu/>

Roma Oktatási Alap.

<http://www.romaeducationfund.hu/>

Felsőoktatási

statisztikák. https://www.felvi.hu/felveteli/ponthatarok_rangsorok/elmult_evek
[legutóbbi hozzáférés: 2017.10.02]

Szakképzési	Minőségbiztosítási	Nemzeti	Referencia	Pont.
http://eqavet.nive.hu				

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság. <https://szgyf.gov.hu/en/felnottkepzes>

A Társadalmi Megújulás Operatív Program 2.2.1. projektje. A képzés evolúciója. (A Társadalmi Megújulás Operatív Program 2.2.1 intézkedése. A képzések alakulása).
<http://www.kepzesevolucioja.hu/>

Társadalmi Megújulás Operatív Program 2.2.1.-12/1-2012-0001 projektje .
<http://kepzesbenajovo.hu>

Tempus Közalapítvány.

<http://www.tka.hu>

Türr István Képző és Kutató Intézet.

<http://tkki.hu/page.php>

MELLÉKLETEK

1. melléklet: Az elfogadott jogi aktusok, stratégiák, jogszabályok listája

Név	Az elfogadás dátuma	A tartalom rövid leírása
2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről	2011.12.19.	2011. évi CLXXXVII. törvény a szakoktatás és szakképzés minőségi javítására
Felnőttképzési törvény (2013. évi LXXVII. törvény)	2013.06.03.	<p>Felnőttképzési törvény (2013. évi LXXVII. törvény), célja:</p> <p>A munkaadói igények szem előtt tartása, a felnőttoktatási rendszer munkaerő-piaci orientációjának erősítése;</p> <p>A minőség növelése: az iskolarendszeren kívüli felnőttképzésen szerzett tudásszintnek az iskolarendszerben szerzett tudásszintre való emelése;</p> <p>Átláthatóbb szabályozás biztosítása;</p> <p>Az ágazat hatékonyabb felügyelete a közberuházások előnyeinek biztosítása érdekében (a nemzeti és uniós források biztosításával).</p>
58/2013 (XII.13) NGM rendelet a felnőttképzési minőségbiztosítási keretrendszerről, valamint a Felnőttképzési Szakértői Bizottság tagjairól, feladatairól és működésének részletes szabályairól;	2017.12.13.	A rendelet részletes szabályozást tartalmaz a felnőttoktatási minőségbiztosítási program tagjai számára, a felnőttoktatási szakértői bizottság tagjai számára, azok funkcióiról és működéséről
393/2013. Kormányrendelet. (XI. 12.) a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárásra és	2013.12.12.	A rendelet szabályozásokat tartalmaz a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárásra és követelményrendszerre, a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásának vezetésére, valamint a felnőttképzést

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

követelményrendszerre, a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásának vezetésére, valamint a felnőttképzést folytató intézmények ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról;		folytató intézmények ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról.
14/2014. (III. 31.) NGM-rendelet a felnőttképzési szakértői és a felnőttképzési programszakértői tevékenység folytatásának részletes szabályairól.	2014.03.31.	A rendelet tartalmazza a felnőttoktatási és -képzési szakértők szerepkörét és feladatkörét, valamint azt, hogy a felnőttoktatási és -képzési szakértőknek milyen feladatokat kell elvégezniük.
319/2014. Kormányrendelet (XII. 13.) a Nemzeti Munkaügyi Hivatal megszüntetéséről és a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal létrehozásáról	2014.12.13.	A rendelet tartalmazza az egyes kormányrendeletek 2014. decemberi módosításait a Nemzeti Munkaügyi Hivatal megszüntetésével és a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal létrehozásával kapcsolatban (NSZFH).
320/2014. Kormányrendelet (XII. 13.) az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról	2014.12.13.	A Nemzeti Munkaügyi Hivatal 2014. december 31-én bezárt és megszűnt, a funkciói egy része más szervekhez került.
1312/2016. Korm. határozat (VI. 13.) a központi hivatalok és a költségvetési szervek formában működő minisztériumi háttérintézmények felülvizsgálatával kapcsolatos intézkedésekről	2016.06.13.	A Türr István Képző és Kutató Intézet és annak regionális irodái a felnőttképzés legfontosabb közszereplői voltak. A legújabb, 1312/2016. kormányrendelet (VI. 13.) 2016. szeptember 1-jével bezárta az intézményt, és annak néhány funkcióját a minisztérium vette át.
1536/2016 (X.13) Kormányhatározat a köznevelési, a szakképzési, a felsőoktatási és a felnőttképzési rendszer digitális átalakításáról és	2016.10.13.	A határozat biztosította a Digitális Oktatási Stratégia megvalósítását, és kiemelt néhány intézkedést a felnőttoktatás terén. A kormányhatározat megerősíti, hogy minden magyar felnőtt polgárnak joga van a lakóhelyétől számított legfeljebb 30 km-

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

Magyarország Digitális Oktatási Stratégiájáról.		en belül díjmentesen hozzáférnie a legfontosabb alapszintű digitális kulcskompetenciákhoz. A tanulást és a digitális kompetenciákat előmozdító intézkedéseket, valamint a felnőttoktatás során használható digitális eszközök és tanulás jobb kiaknázását segítő intézkedéseket is kiemeli. A nemzeti referenciakeretre is hivatkozik az infokommunikációt illetően, amely a digitális kompetenciákat a DIGCOMP négy szintjén meghatározott dimenziókban írja le.
1705/2016. (XII.5.) Korm. határozat az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó szakpolitika keretstratégiájának 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó cselekvési tervéről	2016.05.12.	A határozat tartalmazza az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó szakpolitika keretstratégiájának 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó cselekvési tervét, egyetlen dokumentum foglalja össze valamennyi, főleg az EU strukturális alapjai, de nemzeti források által is finanszírozott, az egész életen át tartó tanulást népszerűsítő intézkedést és kezdeményezést.
1603/2014. (XI. 4.) Korm. határozat az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó szakpolitika keretstratégiájára, a 2014–2020 közötti időszakra	2014.11.04.	Az Egész Életen Át Tartó Tanulás Szakpolitikájának Keretstratégiája a 2014-2020 időszakra
24/2017. (VIII.31.) 8/2017. (V. 17.) 149/2017. (VI. 12.) az egyes szakképzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról.	2017.08.31. 2017.05.17. 2017.06.12.	A változások biztosítják, hogy az emberek a való életük kihívásai szerint választhassanak szakképzési programokat (a szakképzési programok moduláris részletekben való elvégzése, a korábbi tanulás elismerésének előmozdítása és bizonyos képesítések esetén lerövidített utak választásának a lehetősége stb.).
1536/2016. (X. 13.) Kormányhatározat az oktatás, a szakképzés, a felsőoktatás és a felnőttképzés digitális átalakításáról és	2016.10.13.	A kormány elfogadta Magyarország digitális oktatási stratégiáját. A határozat célkitűzései: a polgárok munkaerő-piaci versenyképességének megerősítése és az életminőségük javítása érdekében minden magyar

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

Magyarország Digitális Oktatási Stratégiájáról		állampolgár lehetőséget kap az alapvető digitális készségek elsajátítására egy ingyenes képzésen a lakóhelyén vagy a lakóhelyétől legfeljebb 30 km-re.
378/2016. (XII.2.) Korm. rendelet egyes központi hivatalok és költségvetési szervek formában működő minisztériumi háttérintézmények felülvizsgálatával összefüggő jogutódlásáról, valamint egyes közfeladatok átvételéről	2016.12.02.	393/2013. Kormányrendelet. (XI. 12.) a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárásra és követelményrendszerre, a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásának vezetésére, valamint a felnőttképzést folytató intézmények ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról. A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal hatósági feladatait és kompetenciáit a Pest Megyei Kormányhivatal veszi át. 2017. január 1. óta.
1006/2016. (I 18) Korm. határozat a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) éves fejlesztési keretének megállapításáról és rendszeres módosításairól: 201/2016. (IV.15.) 1472/2016. (VIII.31.) 1859/2016. (XII.27.) 271/2017. (V. 29)	2016.01.18.	A Gazdaságfejlesztési és innovációs operatív program pályázatainak legfontosabb adatait tartalmazza.
1037/2016. Kormányhatározat (II. 9.) az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program éves fejlesztési keretéről	2016.02.09.	Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program mint az egyik legfőbb, az ESZA által támogatott operatív program éves költségvetési előirányzata a 2014–20-as időszakban. Az OP határozza meg a fejlesztési célkitűzéseket és prioritásokat a köz- és felsőoktatás, a társadalmi integráció, valamint az egészségügy és kultúra terén, és számos egész életen át tartó tanulási intézkedést tartalmaz.

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

1011/2016 a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról. (I 20) Korm. Határozat és módosításai:	2016.01.20.	A Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program pályázatainak legfontosabb adatait tartalmazza.
1202/2016. (IV.15.)		
1475/2016. (VIII.31.)		
1860/2016. (XII.27.)		
1148/2017. (III.20.)		
1157/2017. (III.21.)		
1037/2016 (II.9.)		
1271/2017. (V. 29)		

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

2. melléklet: Szakpolitikai beavatkozások leltára

Beavatkozás megnevezése	Forrás (hiperhivatkozással)	Költségvetés	Teljesítmények	A sikeres felnőttoktatási szakpolitikák építőelemei közül melyiket célozza meg? (a megcélzott elemek jelölve)						Egyéb részletek/leírás (cél, időtartam, felelős szerv stb.)
				Elősegíti a tanulók tanulási iránti	A munkaadók tanulásba történő	Az egyenlő hozzáférés javítása	Releváns tanulás	Minőségi tanulás	Következetes szakpolitika	
EFOP 1.1.2-15- „Nő az esély – képzés és foglalkoztatás”	https://www.palyazat.gov.hu/mdosult-a-n-az-esly-kpzs-s-foglalkoztats-cm-felhvs-4	13,06 millió euró	A munkaerő-piaci integrációs programokban részt vevő hátrányos helyzetű személyek száma: 1000 A munkaerőpiacra vagy munkaerő-piaci programba			X			X	A projekt célja a roma nők integrálásának előmozdítása, az alapkészségek javítása és a szakmai képesítés előmozdítása az egészségügyi és szociális ágazatban (kb. 2000 fő)

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

	https://www.palyazat.gov.hu/efop-112-16-n-az-esly-kpzs-s-foglalkoztats		belépő személyek száma a projektet követően: 400							
VEKOP-7.1.1-15 – Nő az esély – képzés és foglalkoztatás a Közép-Magyarországi Régióban	https://www.palyazat.gov.hu/vekop-711-16-n-az-esly	80,64 millió euró	A munkaerő-piaci integrációs programokban részt vevő hátrányos helyzetű személyek száma: 60 A munkaerőpiacra vagy munkaerő-piaci programba belépő személyek száma a projektet követően: 25			x			x	Az EFOP 1.1.2-15-tel integrált Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program A projekt célja a roma nők integrálásának előmozdítása, az alapkészségek javítása és a szakmai képzés előmozdítása az egészségügyi és szociális ágazatban (kb. 2000 fő)
EFOP 1.1.3-17– „Nő az esély” – foglalkoztatás	https://www.palyazat.gov.hu/efop-113-17-n-az-esly-foglalkoztats-1	10,16 millió euró (minden nyertes pályázatért 3 500 000 Ft – 300 000 000 Ft vissza nem térítendő támogatás)	A munkaerőpiacra vagy munkaerő-piaci programba belépő személyek száma a projektet követően: 1			x			x	A roma nők integrálásának előmozdítása, az alapkészségek javítása és a szakmai képzés előmozdítása. Annak érdekében, hogy minél több roma nő kerüljön foglalkoztatásra, a célcsoport képzése

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

									foglalkoztatásba van ültetve, és a foglalkoztatásuk és a megfelelő készség elsajátítását célzó képzésük párhuzamosan fut, amíg el nem sajátítják a készséget.
EFOP 1.6.2 Szegregált élethelyzetek felszámolás a komplex programokkal	https://www.palyazat.gov.hu/efop-162-16-szegregalt-lehelyzetek-felszamlas-komplex-programokkal-esza#	70,96 millió euró	A programban részt vevő romák száma és akik szegregált településeken laknak: az emberek 8%-a, de legalább 5 személy él szegregált helyeken	X		X			X Programok a szegregált települések felszámolására, kb. 5250, főleg roma személy fog komplex beavatkozásokban részt venni, ideértve az „életkészségek”-kel kapcsolatos jelentős képzési elemeket (kontextusba helyezett alapkészség-programok).
VEKOP 7.1.4-16 „Szegregált élethelyzetek felszámolás a komplex programokkal”	https://www.palyazat.gov.hu/vekop-714-16-szegregalt-lehelyzetek-felszamlas-komplex-programokkal-esza	1,45 millió euró (minden nyertes pályázatért 60 000 000 Ft – 80 000 000 Ft vissza nem térítendő támogatás)	Munkaerő-piaci integrációs programokban részt vevő személyek/jelentkezők száma: az ott élők min. 3 vagy 6%-a	X		X			X Az EFOP 1.6.2-16-tal integrált Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program A projektek hozzájárulnak az olyan emberek integrációjához, akik szegregált településeken, szociálisan hátrányos helyzetű

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

										lakókörnyezetben, rendkívüli szegénységben élnék
EFOP 3.7.1 – „Aktívan a tudásért”	https://www.palyazat.gov.hu/efop-371-17-aktivan-a-tudast	20,32 millió euró	Azon célcsoporttagok száma, akik részt vettek a programban: 25 000 Azon célcsoporttagok száma, akik a program során képzést kaptak: 12 000 Azon célcsoporttagok száma, akik sikeresen elvégezték a képzést: 10 000 Azon célcsoportok száma, akik tanultak a különböző munkakultúrákról a gyakorlatban: 500	X		X	X		X	A projekt célja az „életkészségek” javítása, ideértve nagyjából 44 000 18–55 éves, alacsony végzettségi szintű vagy végzettség nélküli személy alapkészségeit és a munkával kapcsolatos kompetenciáit, valamint az általános iskola befejezésével járó bizonyítványszerzés és az életvezetéshez szükséges gyakorlati kompetenciák előmozdítása.
EFOP 3.7.3.-16 – Az egész életen át tartó tanuláshoz hozzáférés biztosítása	https://www.palyazat.gov.hu/efop-373-16-az-egsz-leten-at-tart-tanulshoz-hozzafers-biztostsa-1	25 millió euró (minden nyertes pályázatért 15 000 000 Ft – 140 000 000 Ft vissza nem	A különböző megvalósított programok száma/jelentkező: min. 5 A programokban részt vevő emberek száma/jelentkező: min. 100	X		X				Több témát magába foglaló program az egész életen át tartó tanuláshoz, az egész életen át tartó tanulás feltételeinek megteremtése, és a meglévő szolgáltatások további fejlesztése.

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

		térítendő támogatás)	Hátrányos helyzetű személyek százalékos aránya / jelentkezők: 50							Kulturális intézményekben egész életen át tartó tanulási szolgáltatások, tevékenységek, új tanulásitartalom-támogatások, új típusú tanulási formák.
GINOP 5.1.1-15 – „Út a munkaerőpiacra”	https://www.palyazat.gov.hu/doc/4510	690 322 millió euró	A projektben részt vevő munkanélküliek beleértve a tartós munkanélkülieket is: 142 500 Az alapfokú vagy alsó középfokú oktatási szintű személyek száma a projektben: 46 000 Az alapfokú vagy alsó középfokú oktatási szintű, bizonyítványt vagy képesítést szerző képzési résztvevők száma a projektben: 46 000				X			A projekt 100 000, elsősorban alacsony képzettségű munkakereső vagy inaktív ember számára biztosít munkaerő-piaci képzést és szakképzést a 2016–2020-as időszakban. A program az általános iskola vagy felső középiskola elvégzését is biztosítja.

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

			<p>A projektből való kilépés idején alkalmazásban álló résztvevők száma – ideértve</p> <p>az egyéni vállalkozókat – szám: 70 000</p> <p>A projektből való kilépés után 6 hónappal alkalmazásban álló résztvevők száma (ideértve az egyéni vállalkozást): 44 000</p>							
<p>VEKOP 8.1.1-15</p> <p>– „Út a munkaerőpiacra”</p>	<p>https://www.palyazat.gov.hu/doc/4535</p>	<p>57,41 millió euró</p>	<p>A projektben részt vevő munkanélküliek</p> <p>beleértve a tartós munkanélkülieket</p> <p>is: 12 500</p> <p>Az alapfokú vagy alsó középfokú oktatási szintű személyek száma a projektben: 4 100</p> <p>Az alapfokú vagy alsó középfokú oktatási szintű, bizonyítványt vagy képesítést szerző képzési résztvevők száma a projektben: 2 050</p>				X			<p>Az EFOP 5.1.1-gyel integrált Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program – A közfoglalkoztatási szervek (kormányzati irodák, kerületi irodák) alapján megvalósított kiemelt projekt célja javítani az álláskereső és a 25 év feletti inaktív foglalkoztathatóságát, különös tekintettel az alacsony végzettségi szintűekre, hogy támogassák a foglalkoztatásukat a nyílt munkaerőpiacon, hogy javítsák a munkaerő-piaci</p>

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

			<p>A projektből való kilépés idején alkalmazásban álló résztvevők száma – ideértve</p> <p>az egyéni vállalkozókat – szám: 6 200</p> <p>A projektből való kilépés után 6 hónappal alkalmazásban álló résztvevők száma (ideértve az egyéni vállalkozást): 3 700</p>						<p>eszközök hatékonyságát, és hogy előmozdítsák a közmunkából való átállást az üzleti szférába azok számára, akik közmunkában dolgoznak és képessé tehetők, illetve képesek arra, hogy az üzleti szférában dolgozzanak.</p>
GINOP 5.1.4-17- Tranzitfoglalkoztatási programok támogatása	https://www.palyazat.gov.hu/ginop-514-17-tranzitfoglalkoztatasi-programok-tamogatasa	16,91 millió euró (minden nyertes pályázatért 30 000 000 Ft – 150 000 000 Ft vissza nem térítendő támogatás)	<p>A (nem kormányzati szervezetek által megvalósított) projektben részt vevő munkanélküliek min. száma</p> <p>beleértve a tartós munkanélkülieket</p> <p>is: 12</p> <p>A projektből való kilépés idején alkalmazásban álló résztvevők aránya – ideértve</p> <p>az egyéni vállalkozókat – szám: a programban részt vevők 65%-a</p>	x		x			<p>A program támogatja a tartós álláskeresőket, hogy készségeket és munkatapasztalatot szerezzenek a módszerek segítségével, és tapasztalatot a foglalkoztatási programban, hogy kielégítsék a munkaerőhiányt. A program kereteiben a szakképzés, mentorálás, támogatás, alapkészségek és szociális kompetenciák fejlesztése munka keretében kerül megvalósításra, ezáltal a képzett dolgozók aránya nő, és javul a tartósan</p>

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

		<p>A Nemzetgazdasági Minisztérium által megvalósított program elvégzését követően 6 hónappal foglalkoztatott résztvevők száma: 38 000</p> <p>Az ifjúsági foglalkoztatási beavatkozás programban részt vevő 25 év alatti, munkanélküli és szakmai képzésen vagy nappali tagozatos oktatásban részt nem vevők száma: 30 000</p> <p>Az ifjúsági foglalkoztatási beavatkozást sikeresen elvégző munkanélküliek száma: 23 300</p> <p>A projektből való kilépés idején alkalmazásban álló, foglalkoztatott, egyéni vállalkozó, oktatásban/képzésen részt vevők és bizonyítványt vagy képesítést szerző résztvevők száma: 11 300</p> <p>Az ifjúsági foglalkoztatási beavatkozást sikeresen elvégző tartósan munkanélküliek száma: 7700</p>								<p>foglalkoztatáshoz, a vállalkozóvá váláshoz, a piacképes képesítés megszerzéséhez vagy azáltal, hogy képessé teszik a felhasználókat a szükséges általános iskolai oktatás elsajátítására</p>
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	---

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

			<p>A projektből való kilépés idején alkalmazásban álló, foglalkoztatott, egyéni vállalkozó, oktatásban/képzésen részt vevők és bizonyítványt vagy képesítést szerző tartósan munkanélküliek száma: 3600</p> <p>A projektből való kilépéskor azoknak a száma, akik nem vesznek részt oktatásban, képzésben, képesítést vagy képesítést szereznek, foglalkoztatottak (beleértve az egyéni vállalkozókat is), vagy részt vesznek oktatásban / képzésben: 400</p> <p>A programból való kilépés után 6 hónappal alkalmazásban álló résztvevő száma: 8000</p> <p>Azon szakemberek száma, akik felkészültek az ifjúsági garancia program feladataira: 200</p>								
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

VEKOP 8.2.1-15 – Ifjúsági garancia	https://www.palyazat.gov.hu/doc/4507	13,54 millió euró	<p>A (Nemzetgazdasági Minisztérium által megvalósított) ifjúsági foglalkoztatási beavatkozás programban részt vevő foglalkoztatottak száma: 1800</p> <p>A (Nemzetgazdasági Minisztérium által megvalósított) ifjúsági foglalkoztatási beavatkozás program elvégzését követő 6 hónap elteltével foglalkoztatottak száma: 1000</p> <p>Az oktatásban/képzésben részt nem vevő 25 év alatti személyek és a munkaerő-piaci programban részt vevő munkanélküliek száma: 4000</p>			X			<p>Az EFOP 5.2.1-14-gyel integrált Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program A projekt keretén belül, az ifjúsági garanciaprogram részeként a fiatalok célzott támogatást kaphatnak az egyéni terveik alapján, hogy alkalmazásba álljanak és képzést szerezzenek. A tanácsadáson és mentoráláson kívül a foglalkoztatási szolgáltatások útvonlat kínálnak a közvetlen foglalkoztatáshoz, a vállalkozóvá váláshoz, a piacképes képzés megszerzéséhez vagy azáltal, hogy képessé teszik a felhasználókat a szükséges általános iskolai oktatás elsajátítására.</p>
GINOP 6.1.1-15 – Alacsony képzettség űek és közfoglalko	https://www.palyazat.gov.hu/doc/4505	96,77 millió euró	A képzésen részt vevők száma: 85 000	X		X			<p>A projekt célja képzést és egyéb kiegészítő szolgáltatásokat nyújtani a foglalkoztathatóság javítása érdekében, illetve a közfoglalkoztatásban</p>

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

ztatottak képzése			<p>Az alapfokú vagy alsó középfokú oktatási szintű személyek száma a projektben: 80 000</p> <p>Azon személyek száma, akik sikeresen elvégezték a képzést: 68 000</p> <p>Azon alacsony képzettségű személyek száma, akik sikeresen elvégezték a képzést: 64 000</p>							részt vevők munkaerőpiaci belépésének elősegítése.
GINOP 6.1.2-15 A digitális szakadék csökkentése	https://www.palyazat.gov.hu/doc/4456	73 870 millió euró	<p>A digitális készségek fejlesztésében részt vevő, digitálisan írástudatlan emberek száma: 260 000</p> <p>A digitális kompetenciafejlesztést sikeresen teljesítő emberek száma: 234 000</p> <p>Az alapfokú vagy alsó középfokú oktatási szintű személyek száma a projektben: 110 000</p> <p>Azon alacsony képzettségű személyek száma, akik sikeresen elvégezték a képzést: 88 000</p>	X		X	X			A GINOP 6.1.2-15 célja a digitális befogadás előmozdítása és a leginkább hátrányos helyzetű lakosság digitális készségeinek fejlesztése (200 000 fő); digitális készségek referenciakeret (ICEFR), önértékelési eszköz, valamint továbbfejlesztett tananyagok, a tanárok támogatási lehetőségei fejlesztésre kerülnek az igen ambiciózus mutatók teljesítése érdekében.

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

			Az új oktatási anyagok, módszertanok száma: 4							
VEKOP 8.5.4-17 A digitális munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése a Közép-Magyarországi Régióban	https://www.palyazat.gov.hu/vekop-854-17-a-digitlis-munkaer-piaci-kompetencik-fejlesztse-a-kzp-magyarorszgi-rigidan	2,58 millió euró	A munkahelyi képzéseken résztvevők száma: 10 000 A képzést sikeresen elvégző személyek száma: 9000	X		X	X			A GINOP 6.1.2-15-tel integrált Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program Hozzájárul a Közép-Magyarországi Régió felnőtt lakossága digitális jártassági szintjének növeléséhez.
GINOP 6.1.4 – Munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése a konvergencia régiókban	https://www.palyazat.gov.hu/ginop-614-16-munkaer-piaci-kompetencik-fejlesztse-a-konvergencia-rigidan	8 millió euró	A munkaerő-piaci kompetenciafejlesztésben résztvevők száma: 20 000 A képzést elkezdők száma: 15 000 A képzést sikeresen elvégző személyek száma: 14 000	X		X	X		X	A program célja, hogy növelje a munkaképes korúak részvételét a munkával kapcsolatos kulcskompetenciák képzésén, és továbbfejlessze a Nyílt Tanulási Központok hálózatának modelljét

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

GINOP 6.1.5 – 17 Munkahelyi képzések támogatása nagyvállala tok munkavállá lói számára	https://www.palyazat.gov.hu/ginop-615-17-munkahelyi-kpzsek-tmogatsa-nagyvllalatok-munkavllali-szmra	69,41 millió euró (minden nyertes pályázatért 10 000 000 Ft – 100 000 000 Ft)	A nagyvállalatok számára meghirdetett támogatási pályázat A munkahelyenkénti résztvevők min. száma 17. A képzést sikeresen elvégző személyek százalékos aránya: 80		X		X			A munkahelyi tanulás előmozdítása nagyvállalatoknál és a munkaerő ösztönzése a társadalmi és gazdasági változásokhoz való alkalmazkodásra.
GINOP 6.1.6-17 Munkahelyi képzések támogatása mikro-, kis- és középvállal atok munkavállá lói számára	https://www.palyazat.gov.hu/ginop-616-17-munkahelyi-kpzsek-tmogatsa-mikro-kis-s-kzpvllalatok-munkavllali-szmra	61,4 millió euró (minden nyertes pályázatért 3 000 000 Ft – 50 000 000 Ft)	Kkv-k számára meghirdetett támogatási pályázat A munkahelyi tanulási programokban részt vevők száma: min. 3/munkahely A képzésben részt vevők között a hátrányos helyzetű munkavállalók száma a középvállalkozások esetében min. 5%, de legalább 2 fő		X		X			A munkahelyi tanulás előmozdítása kis- és középvállalatoknál és a munkaerő ösztönzése a társadalmi és gazdasági változásokhoz való alkalmazkodásra.
GINOP 6.1.7.	https://www.palyazat.gov.hu/ginop-617-17-	6,4 millió euró	az információs rendezvényeken részt vevő,		X		X			A program kiegészíti az EDIOP 6.1.5-öt és 6.1.7-et, hogy megkönnyítse a vállalatok jelentkezését és

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

Támogató program a GINOP 6.1.5. és 6.1.6-hoz	munkahelyi-kpzsek-tmogatsa-mikro-kis-s-kzpvllalatok-s-nagyvllalatok-munkavllali-szmra-indtott-kpzsek-szakmai-tmogat-programja		vagy azt személyesen végző vállalkozások száma: 1000 az ügyfélszolgálati segítségnyújtások és a konzultációk száma: 2000 A weboldalon lévő értékelő tanulmányok száma: 1						szakmai támogatást nyújtson a munkahelyi tanuláshoz
VEKOP 8 5 2-17 – Munkahelyi képzések támogatása nagyvállalatok munkavállalói számára	https://www.palyazat.gov.hu/vekop-852-17-munkahelyi-kpzsek-tmogatsa-nagyvllalatok-munkavllali-szmra-1	4,19 millió euró (minden nyertes pályázatért 10 000 000 Ft – 100 000 000 Ft)	A munkahelyi képzéseken részt vevők száma: min. 17 A képzést sikeresen elvégző emberek aránya: 80		X		X		A GINOP 6.1.5-tel integrált Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program A munkahelyi tanulás előmozdítása nagyvállalatoknál és a munkaerő ösztönzése a társadalmi és gazdasági változásokhoz való alkalmazkodásra a Közép-Magyarországi Régióban.

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

VEKOP 8 5 3-17	https://www.palyazat.gov.hu/vekop-853-17-munkahelyi-kpzek-tmogatsa-mikro-kis-s-kzpvllalatok-munkavllali-szmra-	5,93 millió euró (minden nyertes pályázatért 3 000 000 Ft – 50 000 000 Ft)	A munkahelyi képzéseken részt vevők száma: min. 3 A képzést sikeresen elvégző személyek százalékos aránya: 80		X		X			A GINOP 6.1.6-tal integrált Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program A munkahelyi tanulás előmozdítása kis- és középvállalatoknál és a munkaerő ösztönzése a társadalmi és gazdasági változásokhoz való alkalmazkodásra a Közép-Magyarországi Régióban.
GINOP 6.2.4 – VEKOP - A 21. századi szakképzés és felnőttképzés és minőségének, valamint tartalmának fejlesztése	https://www.palyazat.gov.hu/ginop-624-vekop-16-a-21-szazadi-szakkpzs-s-felnttkpzs-minsgnek-valamint-tartalmnak-fejlesztse	30,4 millió euró – GINOP 11,4 millió euró – VEKOP	Új oktatási anyagok és módszertanok száma: 20 perc Az oktatási anyagok tartalmi képzésén részt vevő szakértők száma: 3000		X		X	X		A projekt célja az iskolarendszerű tanulás és a felnőtt szakképzés minőségének javítása. A fejlesztés eszközei: információs rendszer, rugalmas és interoperábilis képzési rendszer, tartalom- és eszközfejlesztés.
GINOP - 6.2.5-17.	https://www.palyazat.gov.hu/ginop-625-	14,19 millió euró	A kompetenciaalapú képzési oktatási anyagok tartalmi	X				X	X	A program célja helyi felnőttképzési hálózatok és képzési együttműködések

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

Helyi felnőttképzési hálózatok és képzési együttműködések létrehozása	17-helyi-felnőttképzési hálózatok-s-képzési-egység-1		képzésén részt vevő szakértők száma: 2200 Azon személyek száma, akik sikeresen teljesítik a tartalmi képzést kompetencia-alapú képzési tananyagok felhasználásával: 2000							létrehozása a helyi szakképzési központok bevonásával.
VEKOP 8.6.4-17 Helyi felnőttképzési hálózatok és képzési együttműködések létrehozása	https://www.palyazat.gov.hu/vekop-864-17-helyi-felnottkepzesi-halozatok-s-kepzesi-egyseg-1	5,16 millió euró	A kompetenciaalapú képzési oktatási anyagok tartalmi képzésén részt vevő szakértők száma: 2100 Azon személyek száma, akik sikeresen teljesítik a tartalmi képzést kompetencia-alapú képzési tananyagok felhasználásával: 1890 E-oktatási tanfolyamok száma: 20 Cselekvési terv a hálózati együttműködéshez: 1		X		X	X		A Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program alá tartozó program célja helyi felnőttképzési hálózatok és képzési együttműködések létrehozása a helyi szakképzési központok bevonásával a közép-magyarországi régióban – a GINOP 6.2.5. kiegészítő intézkedése.

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

TOP 5.2.1-15	-	https://www.palyazat.gov.hu/top-521-15-a-trsadmiegyttmkds-erstst-szolghelyi-szint-komplex-programok	25,16 millió euró	n.a.	X				X	X	A program célja a helyi felnőttképzési hálózatok közötti együttműködés javítása
Helyi felnőttképzési hálózatok és képzési együttműködések fejlesztése											
TOP 5.1.2-16	-	https://www.palyazat.gov.hu/top-521-15-a-trsadmiegyttmkds-erstst-szolghelyi-szint-komplex-programok	25,43 millió euró	n.a.		X		X		X	A program célja a helyi foglalkoztatási stratégiák és a munkaadók, önkormányzatok, az ÁFSZ-irodák, valamint a képzési szolgáltatók közötti együttműködés támogatása a munkaerőpiaci kihívások leküzdése, a munkavállalók megfelelő kompetenciáinak biztosítása, valamint a kezdő és munkanélküli személyek aktiválásának és beilleszkedésének megkönnyítése érdekében.
Helyi foglalkoztatási együttműködések											

Független nemzeti szakértői hálózat a felnőttoktatás/felnőtt készségek terén
Teljes országjelentés – Magyarország

Start munkaprogram	http://www.parlament.hu/ircom40/10377/adatok/fejezetek/63.pdf	1048 millió euró	A közalkalmazottak száma: 150 000	X			X			A közfoglalkoztatott státuszú személyek számának csökkenése, valamint az aktív munkaerő-piaci program megvalósítása érdekében képzések szervezésére szolgál.
Segítő Kezek program, nemzeti közmunkaprogram	http://kozfoglalkoztatas.kormany.hu/tervezesi-segedlet-a-2017-evi-kozfoglalkoztasi-programokhoz	A program 2,1 milliárd forintból kerül megvalósításra, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap költségvetéséből.	Hírközlésben részt vevők száma: 100 A szociális segítői képzésen részt vevők száma: 100	X			X			Folytatódik a 2015-ös kísérlet. A hátrányos helyzetű kerületekben és településeken a 65 év feletti idősök szociális védelme azáltal, hogy az IKT használatával megtanulják tovább fenntartani az életüket otthonukban, közmunkások bevonásával; infokommunikációs eszközök által nyújtott támogatás. (számos ágazattal együttműködve: MI, MHC, Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség)

HOGYAN JUTHAT HOZZÁ AZ EURÓPAI UNIÓ KIADVÁNYAIHOZ?

Ingyenes kiadványok:

- egy példány:
az EU Bookshopon keresztül (<http://bookshop.europa.eu>);
- több mint egy példány vagy poszter/térkép:
az Európai Unió képviselőitől (http://ec.europa.eu/represent_en.htm);
a nem uniós országokban működő felhatalmazottaktól
(http://eeas.europa.eu/delegations/index_en.htm);
a Europe Direct szolgáltatással (http://europa.eu/europedirect/index_en.htm) vagy a
00 800 6 7 8 9 10 11 számon (ingyenesen hívható az EU bármely pontjáról) (*).

(*) Az információszolgáltatás ingyenes, ahogy általában a telefonhívás is (de elképzelhető, hogy egyes üzemeltetők, telefonfülkék vagy szállodák díjat számolnak fel érte).

Árazott kiadványok:

- az EU Bookshopon keresztül (<http://bookshop.europa.eu>).

Árazott előfizetések:

- az Európai Unió Kiadóhivatalának értékesítési ügynökein keresztül
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_en.htm).

Az Európai Unió
Kiadóhivatala